

Kogukonnad

Eesti Ökokogukondade Ühenduse infokiri

Aprill 2010, nr 3

MIS ON
ÖKOKOGUKOND?

Lilleoru:
Ehitame elulille

TAMERA
Tervendamise biotoop

Uus Maailm:
Pidu meie tänaval

AARE KASEMETS:

Juurte juurde!

Juhtkiri

Kevad on! Ja sula! Tõesti on sula! Inimeste hingedes ka. Tundub, et kogukonnastumine on julgemalt käima läinud. Toimub mitmeid üritusi, inimesed panustavad aktiivselt ka Eesti Ökokogukondade Ühenduse tegevusse.

Säästvaid ehituslahendusi propageerivad 3 toimekat loodusehitajat teevad praegu [üle-eestilist tuuri](#) (koos kaasneva meediatähelepanuga).

Pühapäeval toimub Eestis, Põlvamaal Rosma koolis [Konnahüppe kogunemine \(PDF\)](#); pikemalt konnahüppe kohta lugeda [Erkki Peetsalu intervjuust Bioneerist](#).

Aprilli lõpus kohtuvad Eestis Läänemereäärsete ökokülade esindajad, et koos välja mõelda, kuidas paremini selles regioonis koostööd teha.

Selle aasta [Teeme Ära](#) peateema on kogukonna talgud, mis on aastasadu maal olnud kevadine tegemine, nüüd siis ka üle-eestilisena. Lõpuks ometi teevad eestlased koostööd.

Lannu ökoküla (Ingrid Vooglaiu ja sõprade idee luua ökokogukond Haanjamaal) on käivitanud oma listi ja otsib reaalseid maatükke, inimesed arutavad listis, millist küla nad soovivad. Seda on imeline vaadata. (Huvilised, [kirjutage Ingridile!](#)) Üle Eesti on tunda tõelist kogukonnastumise kasvu ja hõngu, inimesed teevad igal tasandil koostööd ja see on imeline!

KoguKonnade toimetuse listis on hetkel juba 24 inimest. Tekkinud on ka IT-tiim, kus on praegu kuskil 13 inimest. Kes on huviline panustama üle-eestilise kogukonnakaardi loomise ideesse, on väga teretulnud panustama!

Huvitav on see, et KoguKonnade 31-leheküljeline esimene number ei ole mitte andnud põhjust edaspidi vähem kirjutada: vastupidi, iga korraga on tunne, et kõik artiklid lihtsalt ei mahu ära ning toimetaja esialgne masendus teemal, kas keegi üldse kirjutab, on kõige paremas mõttes teerulliga üle sõidetud, illusioon lõhutud. Iga korraga läheb meie kodanikuajakirjanduse (nagu hea ökokogukondlane ja meie toimetuse liige Erkki seda nimetas) ehe ja elav näide aina paksemaks. Ehk peaks kaaluma suuremas mahus internetikanalite kasutuselevõttu, et kõik info ära mahutada, aga mitte ei saa praegu kätt vahele panna ja öelda: "Stopp, rohkem ärge kirjutage." Sest tõtt-öelda see ongi asja mõte, et inimesed julgeksid rohkem omavahel jagada ja kirjutada. Aina enam tuleb hinge tõdemus: kogukond on esiteks inimeste omavaheliste suhete ja koosolemise tunne, alles siis võib hakata mõtlema ühiste majade ehitamise ja külade rajamise peale. Ja võib-olla ongi need külad juba olemas?

Kui hinges ollakse üks ja usutakse vastastikku, et aetakse ühte asja ning toetatakse teineteist selles, siis juba ongi KoguKond.

Käesolevast numbrist soovitan väga lugeda TÜ õppejõud Aare Kasemetsa artiklit eestlaste omakultuurist, samuti on põnevat lugemist laste teemal (aitäh toredale MTÜ Tegudeks perele ja ka Evelin Tammele). Kati Lumiste räägib soojast kogemusest Uue Maailma Seltsielust. Intrigeeriv on Eva Ladva kirjeldus Tamera kogukonnast (Portugal).

Aitäh kõigile seekordsetele panustajatele ja abilistele: Kati Lumiste, Evelin Tamm, Teele Ööbik, Eva Ladva, Katrin Lumberg, Ave Oit ja Ain Padrik (Lilleoru), Mari Kodres (EPL), Ott Heinapuu, Auli Kütt ja Erkki Peetsalu. Suur aitäh listide haldamise eest Terje Toomile ja kodulehekülje administraator Knut Klaisile. Samuti aitäh Sulev Öitspuule kodulehekülje piltide eest, Tudor Jitianule (Rumeeniast) ja KoguKonnade IT-tiimile, kes on hakanud huvitavasse projekti panustama.

Ajalehe „KoguKonnad“ ilmumist toetab Avatud Eesti Fondi Vabaühenduste Fond, mis on rahastatud Islandi, Liechtensteini ja Norra poolt EMP finantsmehhanismi ning Norra finantsmehhanismi vahendusel.

Suur suur aitäh!

www.oef.org.ee

Eesti Ökokogukondade Ühendus on Global Ecovillage Network (GEN) Europe liige.

www.gen-europe.org

MTÜ Eesti Ökokogukondade Ühendus
www.kogukonnad.ee

Sisukord

kaanepeit eelom <http://eiuom.voiur.ee>

Palun ole looduskallis ja ära prindi seda ajalehte, kui Sul just väga tarvis pole!

Uudised.....	3
Pühapäeval toimub esimene KonnaHüpe.....	3
Jätkub põhuehitajate üle-eestiline tuur.....	4
Uue Maailma Selts läheb EXPO-le Eestit esindama.....	4
Suvise ökokogukondade kohtumise teemaks on ökokülade sotsiaalne aspekt.....	4
Põhjamaade kogukonnad kohtuvad Eestis juba nädala pärast.....	5
Rahvusvaheline permakultuuri suurkuju Lilleorus.....	5
Konnad lähevad laulma.....	5
Peatselt kuulutame välja logokonkursi.....	5
Eesti ökokogukondade ühenduse tegevusse saab aktiivselt panustada.....	5
Kuidas saada Eesti Ökokogukondade Ühenduse ja GENi liikmeks.....	6
Selle aasta „Teeme ära!“ on talgud.....	7
Uudiseid laiast maailmast: maailm on hakanud end koristama.....	7
Huvitavaid materjale ja soovitusid.....	7
GEN uudised.....	8
Listidega liitumine.....	8
Eesti ökokogukondade liikumine Facebookis.....	8
Artiklid.....	9
Maarahva põliskultuur on ökoinnovaatilise Eesti omakapital.....	9
Ökokogukonnad: mis nad siis on?.....	11
Uus Maailm: Pidu meie tänaval.....	13
Elulille kasvatamine Lilleorus.....	15
Välismaa kogukond: Tamera.....	16
Tegudeksi toiduklubi.....	18
Varjatud mängust ja loova mängu võimalustest meie lasteaias.....	19
Kuidas päästa poisid?.....	20
Saviehituskursus Rootsis.....	21

Uudised

Pühapäeval toimub esimene KonnaHüpe

KonnaHüpe ehk kogukonnaHüpe. Kui varem oleme harjunud tegema kõike ise, siis mis oleks, kui proovik-sime nüüd täiesti asju ümber mõelda ja teha omavahel koostööd: mõelda, kuidas saaks oma naabri-tega maal või linnas teineteist toetada, elada energia-säästlikumalt, kas ehk on odavamaid alternatiivse kaugelt tulnud poekaubale? Äkki on võimalik ka koha-like talunikega või tuttavatega omavahel koope-eruda. KonnaHüpe on täielik mõtteviisi muutus: üle-minek koostööpõhisele elumudelile majanduses, haridu-ses, energias, infos. Tegelikult on võimalik seda teha ka terve ühiskonnaga. Ei pea tingimata looma ka öko-külasid, et suuta minna (taas)luua kogukonnapõht eluviisi - mis nii ehk naa on meie kultuuriruumis juba aastatuhandeid toiminud.

KonnaHüpe on hüppeline kasv inimeste omavahelises koostööd, kogukondlikus mõttes ja tegevuses. Reaal-sete inimeste reaalne koostöö, võimalus muutuda ökoloogiliselt, energeetiliselt ja majanduslikult sõltu-matuks, kui oma mõtteviisi Eestis natukegi muuta.

Erkki Peetsalu, Toomas Trapido, Eva Ladva ja Robert Oetjen kutsuvad teid Põlvamaal asuvasse Rosma kooli. KonnaHüpe toimub pühapäeval, 11. aprillil algu-sega kl 11.11 Rosma waldorfskoolis. Toimub avatud mõttevahetus, kuidas Eestis paremini kogukonnas-tuda.

Päevakavas on KonnaHüppe tutvustus, väestavad tegevused ning avatud ruumi arutelu. Päeva juhivad Robert Oetjen. Pakume teed, kohvi ja lõunasööki. Palume ka Sul ühisele lauale midagi head kaasa võtta! Samuti võiksid sisejalatsid endale kotti pista, et kohapeal oleks hea nii Sinul kui põrandal.

“Päeva eesmärgiks on aru saada, kas meie hulgas on eestvedajaid erinevatele KonnaHüppe valdkondadele – nende sõnastamisele, tutvustamisele ja elluvii mise-le. Ühesõnaga, kas hakkame kohe ja koos hüppama või võtab igaüks veel hoogu ja hüppab omas rütmis?” on kirjas ürituse kuulutuses.

[Loe kogu kutset \(PDF\) »](#)
[KonnaHüppe kontseptsioonist Bioneeris »](#) ja [Minu Eesti lehel »](#) ja [Võrumaa Teatajas »](#)

Osalemisest anna palun teada Eva Ladvale e-posti aadressil eva@kogukonnad.ee (samale aadressile võid läkitada ka kõik küsimused, kui neid tekib).

Eesti Ökokogukondade Ühendus soovitab!

Jätkub põhuehitajate üle-eestiline tuur

Kolm toimekat loodusehitajat Sven Aluste, Kermo Jürmann ja Jaanus Viese teevad praegu üle-eestilist loodusehitust tutvustavat tuuri.

Millised hirmud ja müüdid kaasnevad savi- ja põhu-ehitusega?

Milline on tegelikkus?

Millised on uued suunad ökoloogilises ehituses?

Mida kõike saab valmis-tada neist voolitavatest materjalidest?

Kuidas taaskasutada materjale?

Kas sõnnikust ja pinnasest saab tõesti valmistada kauneid ja vastupidavaid krohve?

Koolitus on suunatud neile, kes:

- otsivad energiatõhusa ja tervisliku kodu ehitamiseks sobivaid lahendusi
- soovivad täiendada oma ehitusalaseid teadmisi, et olla hinnatud spetsialist
- juba puutunud kokku loodusehitusega, ent vajavad lisateavet oma valikutes

[Loe lähemalt »](#)

Allikas: www.ehituslahendused.ee

Uue Maailma Selts läheb EXPO-le Eestit esindama

Vahepeal on meie esinduslikeim linnakogukond Uue Maailma Selts (UMS) kõvasti näinud vaeva kogukondade loomisele suunatud veebirakenduse „Community Tools” loomisega, mis hõlbustab kogukondade loomist ja annab inimestele nt linnakeskonnas võimaluse omavahel ühendust luua. Mari Kodres (EPL) kirjutab UMSi tehtud interneti rakendusest ja sõidust EXPO-le.

„Esialgne internetirakendus nime all communitytools.info, mis annab näpunäiteid kogukondade ehitamiseks, läheb käiku eelolevast reedest,“ sõnas projekti üks mootoreid Marten Kaevats Uue Maailma seltsist.

Kaevatsi sõnul on kogukondade puhul suureks probleemiks just sellise infokanali puudus, mis ühendaks nii kogukonnasiseselt kui ka väljapoole suunatud suhtluse. „Pikemaajalisem unistus oleks panna süsteem ühilduma riigi avalike teenustega,“ viitas Kaevats arenguperspektiividele. Platvormi rajamist rahastas KÜSK (Kodanikuühiskonna Sihtkapital), EXPO

avardab turundusvõimalusi.

Hiinas Shanghai 1. maist kuni 31. oktoobrini toimuva EXPO maailmanäituse peateema on seekord „Parem linn, parem elu”, mille kontseptsiooniga haakub ka eri kogukondade edendamise.

Seetõttu tundus kogukondade kaasamine Eesti ekspositsiooni igati loogiline ka agentuuri Identity loovjuhile Ionel Leharile, kelle meeskond võitis mullu välja kuulutatud Eesti paviljoni ideekonkursi tööga „Savecity.org”. Lehari tegigi UMS-ile ettepaneku Eesti paviljonis rakendusega laia maailma ette tulla. Paviljonis sees tervitavad külalisi 33 säästupõrsast, kes ei oota täitumist raha, vaid ideedega elukeskonna paremaks muutmisest. „Rakendus läheb üles ka meie koduleheküljele, mille loodame avada veel enne EXPO 2010 algust,“ sõnas Lehari.

Rakendus on vabavaraline ja avatud koodiga ehk teisisõnu saavad seda kasutada ja ühtlasi täiendada kõik huvilised. Lisaks on rakendust võimalik kohaldada kõigile keeltele, kuigi esimene versioon läheb käiku eesti- ja ingliskeelsena.

Rakendusega saab tutvuda aadressil:

<http://www.communitytools.info>

Mari Kodres, EPL

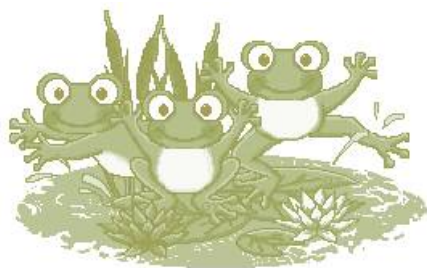
Allikas: EPL, „Uue Maailma Selts viib kogukonnad EXPO-le“ (avaldatud EPLi ja autori loal)

Suvised ökoloogikondade kohtumise teemaks on ökokülade sotsiaalne aspekt

Eesti Ökokogukondade Ühenduse suvine kogumine toimub seekord 18.-20. Juunil. Välja on valitud paar väga head kohta aga arutelu kohta üle on veel käimas.

Seekord keskendume kogukondade sotsiaalsele aspektile. Juttu tuleb foorumi metoodikast (loodame kutsuda kohale spetsid Saksamaalt). Ruumiloojatena mängivad kaasa ka veebruaris Saksamaal toimunud Sieben Lindeni ökokogukonna „Beyond you and me” kursuse osalised. Kursus rääkis just kogukondade sotsiaalsest aspektist ja oleks huvitav seda teemat jagada. Oma jah-sõna tulla on andnud foorumi meediakoolitaja Ina Meyer-Stroll [Zeggi kogukonnast](#). Ruumiloojatena tulevad tegutsema: Aili Pyhälä Soome ökokülade võrgustikust (praegune elukoht Berliin, spetsialiteet ökoloogiline jalajälg ja antropoloogia), Tanja Korvenmaa Soome ökokülade võrgustikust. 1 ruumilooja, keda ka väga ootame, pole oma kindlat jah-sõna veel öelnud aga ootame seda järgneva nädala jooksul.

Kokkutulek toimub 18.-20. juunil. Koht täpsustub. Praegu käivad läbirääkimised.

Põhjamaade kogukonnad kohtuvad Eestis juba nädala pärast.

Põhjamaade ökokogukondade võrgustikku (Baltic GEN Network'i) loov kohtumine toimub Eestis juba nädala pärast - 23.-25. Aprillil. Ligi 60 osavõtjaga kohtumine toimub Raudsilla

Projekti rahastab Rootsi agentuur SIDA. Kolme päeva jooksul on plaanis välja töötada konkreetsed projektid, mille raames Läänemere-äärsed ökoloogilise mõtteviisi kandjad omavahel koostööd hakkavad tegema. Esimene selge projekt on juba slime ees: 2 Soome ökovõrgustiku esindajat – Aili Pylälä ja Tanja Korvenmaa tulevad sel suvel ka Eesti ökokogukondade kokkutulekut läbi viima.

Rahvusvaheline permakultuuri suurkuju Lilleorus

21.-23. mail külastab Eestit maailmakuulus permakultuuri õpetaja Albert Bates Ameerikast. Tema juhendamisel toimub permakultuuri kursus (ja tõenäoliselt ka kaks avalikku loengut, mille kohta tuleb eraldi info kohe kui plaan paigas). Juhendaja Albert Bates on tunnustatud permakultuuri ja asjakohaste tehnoloogiate õpetaja. Tal on 38 aastat kogemust elust The Farm ökokülas Ameerikas. Albert on sealse ökokülade võrgustiku asutaja ja endine ülemaailmse ökokülade liikumise president. [Lähemalt »](#)

Konnad lähevad laulma

Erinevate kogukondade esindajad on pannud kokku oma hääled ja lähevad kogukondi esindama mais, Põlvamaal toimuvale „Uma Pidole“, mis toimub 29. mail 2010. aastal Põlvas Intsikurmu lauluväljakul. Kae lähemalt www.umapido.ee »

Kes tunneb huvi ühise laulmise vastu, võtke julgelt ühendust Iviga (ivirausi@gmail.com). Proovid toimuvad enne Uma Pido neljapäeval kell 18.30 Eesti

Muusikaakadeemia ruumides (EMTAs) ruumis B211. Muusikaakadeemia aadress on: Rävåla pst 16, Tallinn. [Asukoha kaarti saab vaadata siit, kui kellelgi peaks tekkima raskusi »](#)

Peatselt kuulutame välja logokonkursi

Järgmise nädala lõpus saab Eesti Ökokogukondade Ühendus kokku, et arutada, miks me siis ikkagi siia kokku oleme tulnud. Asi algas sellest, et otsustasime luua voldiku. Voldiku puhul on alati oluline see, et tegevus oleks selgelt ja üheselt kirjas. Küsisime endalt, kas mõistame oma tegevust ühte moodi ja selgus, et inimestel on erinevad nägemused. Saamegi kokku, et asja arutada.

Samuti saime aru, et hea, kui voldik oleks juba piisavalt esinduslik, et seda jagada iga organisatsiooni ning inimesega, kes meie vastu huvi tunneb. Sellega seoses otsustasimegi välja kuulutada EÖÜ logokonkursi (vabatahtlikel on võimalik välja kujundada ka unikaalne EÖÜ visuaalne identiteet). On olemas täiesti reaalne auhinnaraha, mille eest on võimalik valida endale välja kursusi Eesti ökoküladest või saada reisitoetust suviseks Euroopa ökokogukondade kokkutulekule sõiduks Põhja-Itaalias asuvasse Damanhuri ökokogukonda. Lähem info õige pea!

Eesti ökokogukondade ühenduse tegevusse saab aktiivselt panustada

Nüüdsest oleme aktiivsemalt käivitanud oma tegevust ja aktiivsetel inimestel ongi juba võimalus igapäevast ühenduse nimel tegutseda ja Eestis asja edasi viia.

Listid

Uudiseid tuleb iga päev. Ja ka meil kõigil on uudiseid igapäev jagada. Kõik on teretulnud jagama teateid oma üritustest aadressil teated@kogukonnad.ee Palume siiski südamest, et üritused või teated oleksid seotud kogukondlikkuse teemaga ning mõtleksite kõigi oma 300 kaaskodaniku peale, kas neil seda infot ikka tõesti vaja läheb ning kas nad ikka tõesti on selle

info sihtgrupp.

Kes soovib uudistega igapäevaselt kursis olla, kirjutage terje@kogukonnad.ee (paluge võimalust liituda listiga). Varsti teeme 2 eraldi listi.

Varsti tuleb ka 2 listi. Neist üks jääb ikka samaks: teated@kogukonnad.ee Teiseks saab vestlus@kogukonnad.ee, kus on võimalik ka vastastikku asjade üle arutleda.

Oluline, et oleksid olemas kõikvõimalike tasandite kommunikatsioonikanalid, et kellelgi poleks infot liiga vähe ja samas ka liiga palju. Palun olge head ja avaldage arvamust, kas infot on liiga palju ja kui, siis mida võiks ette võtta.

Facebook:

Kes on elektrooniliselt ühendatud, siis igapäevaselt on kogukondadeteemalist infot võimalik jälgida meie i ning ka endale silma jäänud infot jagada Eesti ökokogukondade liikumise [Facebooki grupis »](#) ja [Facebooki lehel »](#)

Kõik on teretunud liituma ja enda infot jagama!

Töögrupid:

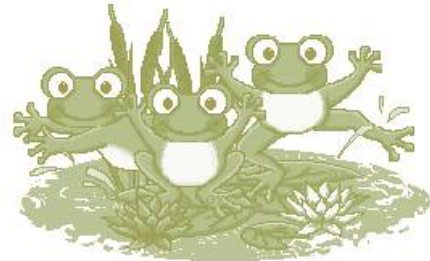
Kes soovib tegevusse reaalset panustada, siis Eesti Ökokogukondade Ühenduse alla on hakanud moodustuma tiimid, kes tegelevad reaalsete projektidega. Praegu toimivad toimkonnad, millega on võimalik liituda, on

- **“KoguKonnad” ajakirja toimetis:** huvi korral kirjuta kadri@kogukonnad.ee. Listi kuulub praegu juba 24 inimest, kes on nüüdseks “KoguKonnad” ilmumises kaasa rääkinud ja kirjutavad artikleid. Kõik on teretunud kaasa rääkima. Olemas on ka skype chat. Kes soovib osaleda, andke märku.
- **IT-tiim:** sinna kuulub hetkel 13 inimest, kes on kõik vähemal või rohkemal määral seotud EÖÜ IT poolega: kodulehekülg, list, ajakirja kujundus, IT-nõu, kogukondade kaardirakendus. Ootame kõiki vabatahtlikke ja huvilisi panustama kodulehekülje ja internetipoolse arengusse. Samuti kui teil on huvi osalemaks kogukondade kaardirakendus väljatöötamises, kirjutage Hembole hembo@tasku.pri.ee. Meil on plaan luua üle-eestiline kogukonnakaart, kus kõik kogukondlikud algatused üle Eesti on kirjas koos sellega, kes mida teeb ja otsib. Listi kuulamiseks kirjutage Terjele terje@kogukonnad.ee.

Damanhuri mineku list

Olemas on ka suvel Euroopa Ökokogukondade Ühenduse (GEN Europe) kohtumisele mineva reisiseltskonna list damanhur@kogukonnad.ee. Kes soovib sinna kuuluda ja Damanhuri minna, andke märku aadressil paavo.eensalu@gmail.com.

Kuidas saada Eesti Ökokogukondade Ühenduse ja GENi liikmeks

Üks asi viib alati teiseni. Euroopa Ökokogukondade Ühenduse (GEN Europe) selle-aastane kokkutulek toimub 6-11. juulil Damanhuri kogukonnas Põhja-Itaalias (ühenduse täisliikmete kogunemine toimub enne 4.-6. juulil). Kuna Damanhur on suhteliselt kallite hindadega kogukond, on konverentsi osalustasu 500 Eurot. GEN Europe lubab samas kõik GEN'i liikmed üritusele tasuta. Maksma peaks vaid ööbimise ja toidu eest. Kohustuslik oleks olla sel juhul Eesti Ökokogukondade Ühenduse Liige. Samas, kel GEN Europe'i aastamaks üle jõu ei käi ning soovivad nende tegevust toetada, on väga oodatud GENi liikmeks astuma.

Samas on see hea üleskutse kõigile, kes soovivad panustada ka Eesti Ökokogukondade Ühenduse tegevusse. Ühenduse liikmeksastumine on vabatahtlik, aga kõik inimesed, kes pooldavad loodushoidu, säästlikku eluviisi, koostööd ja enese arengut on väga teretunud. Kokkuleppeline 1 ÖKO ehk 111 suurune aastamaks on meile abiks, et saaksime jätkata suviste kokkutulekute korraldamist. Samuti on võimalik toetada ühendust rohkemaga. 1 ÖKO suurune aastamaks on mõeldud hea solidaarsusmaksu ja panusena inimestelt, kes toetavad meie tegevust.

EÖÜ liikmeksastumise huviga kirjuta palun Svenile sven.aluste@esna.ee. Sven palub ka kirjutada, miks see sinu jaoks oluline on ning kuidas sa sooviksid ühenduse tegevuses kaasa lüüa.

GEN Europe'i liikmeks astumiseks tuleb kirjutada valmis avaldus. See on väga lihtne ja toob kaasa palju privileege GENi üritustel osalemise osas. Aastamaks on 25 eurot.

[Tutvu materjalidega siin »](#)

Selle aasta „Teeme ära!“ on talgud

Selle aasta 1. mail toimuvad üle-eestilised heakorraldustal- talgud. Haarakem ühiselt rehad, saed ja töökindad kätte ja korrastama ning koristama! Meie oma maa ju! Hoidkem seda siis üheskoos!

KoguKonnad toimetis soovib järgnevat talgud.

Kagu-Eesti lehe talgud

„Arutleme kodanikuajakirjanduse võimalikkuse üle ja mõtiskleme, millist ajalehte vajavad Kagu-Eesti inimesed. Talgutööd Mõttetalgud Mikk Sarve juhtimisel, mis piisava huvi korral võivad kasvada praktilisteks uue lehe tegemist ettevalmistavateks sammudeks.“ [Lähemalt »](#)

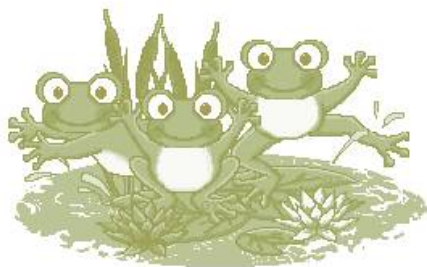
Paide kogukonnakeskuse korrastamise talgud

Talgute eesmärk on korrastada Tallinna 9 ja 11 asuvate hoonete ümbrus, õueala, vanade materjalide ladu, teha katuseparandustöid. Hooneid kasutab Paide SRIK ja edaspidi ka Paide Käsitöökoda. Hooned on planeeritud kasutusele võtta Paide kogukonnakeskusena, kus arendatakse kohaliku ettevõtlikkust (kohalik käsitööndus, mahetootmine, säästvad ehitustehnoloogiad, koolitused, töödoad, kultuurielu jms). Korraldaja: Rainer Eidemiller. [Lähemalt »](#)

Hiiekalda Hiie korrastustalgud

Talguliste eesmärgiks on rituaalplatsi ehitus ehk hiiekoht ja sisse pühitsemine. Hilisemalt mõeldud "Hiis, Püha koht" avalikuks kasutamiseks. Talgujuht: Riho Kokk. [Lähemalt »](#)

Allikas: www.teemeara.ee

Uudiseid laias maailmast: maailm on hakanud end koristama

Üle maakera levib puhtusemaania: täpsemalt Eestist alguse saanud prügikoristusprojekt "Teeme Ära", ingliskeelse nimetusega „Let's Do It World“. 20.

märtsil koristas oma riiki 100 000 inimesega Portugal. 17. aprillil toimub koristusaktsioon paralleelselt nii Sloveenias kui ka Leedus. Sloveenias on aktsioonile juba praegu 100 000 registreerunud. Leedus hetkel 6000 aga nemad teevad seda juba 3. korda.

Kõlab uskumatuna, aga kaks pilootkoristust on läbi viinud ka New Delhi linn Indias. Esimene toimus jaanuaris, teine 20. märtsil koos 900 inimesega. Terve linn on plaanis prügist puhtaks koristada (ja seda aktsiooni toetavad juba ka suured prügifirmad ning linnavalitsus) 26. septembril käesoleva aasta sügisel. Rumeenia koristab oma riiki 25. septembril.

Algatusega on liitunud veel rida riike: huvi tunnevad suured riigid (Brasiilia, Ukraina jne). Hiljaaegu on endast märku andnud veel Island, Mehhiko. Plaanid on olemas ka Serbial ja Itaalia. Kaks eesti noort meest kavatses puhtaks koristada ka Hawaii. Eelmisel nädalal tuli kontakt ka San Francisco linnast USA-st. Samuti on kontakte ka Kanadast, Suurbritanniast jne.

Rohkem infot ja võimalus asuda vabatahtlikuks www.letsdoitworld.org (kel on reaalne huvi panustada, võib kirjutada Tiina Urmile aadressil tiina@letsdoitworld.org).

[Liitu Let's Do It World Facebooki grupiga »](#)
[Tutvu lähemalt Portugali just toimunud aktsiooniga »](#)
 Leedu aktsiooni koduleht: www.mesdarom.lt
 Sloveenia aktsiooni koduleht: www.ocistimo.si

Huvitavaid materjale ja soovitusid

Kiigekultuur

Allikas: ERR

„Kiigekultuur on Eestis väga vana: aastasadu on kiigeplatsid olnud üks külarahva meeliskohti, kus kokku saada ning suhelda. Seal on tantsitud, lauldud, räägitud juttu, oodatud kallimat ning muidugi kiigitud. Kiigeplatsid väärivad hiite, kalmete, ristipuumetsade ja teiste pärimuskohtade kõrval kindlasti säilitamist“, jutustab Tartu Ülikooli doktorant Piret Pungas. Kui vana on kiigekultuur Eestis ja kuidas kiigekultuur, kiikumise traditsioonid on aja jooksul muutunud? Mis juhtus kiikumise kombega 20. sajandi alguses? Kuidas kiiguti ja kes kiikusid, kuidas valiti kiigeplatsi?“

Ehk pakub huvi, kui kutsuda see kena doktorant rääkima meie ühest ürgsest Eesti traditsioonist. [Saadet saab kuulata siit »](#)

Looduslikud pühapaigad, väärtused ja kaitse

[Raamat „Looduslikud pühapaigad – väärtused ja kaitse“, Maalehe kirjastus, 2009.](#)

2009. aastal Maalehe Kirjastuselt kordustrukis ilmunud artiklikogumik kõneleb Maavalla looduslikest

pühapaikadest – hiiekohtadest, pühadest puudest, kividest ja allikatest, andes aimu nende olukorrast ja tähendusest minevikus ja kaasajal. Avaldatud käsitlused hõlmavad usulisi, muinsus-, loodus- ja keskkonnanakaitse ning õiguslikke vaatenurki. Eraldi tutvustatakse ristipuid, ajaloolisi hiieavasid ja pühapaikade erakorralisteks päästetöödeks mõeldud riiklikku arengukava. Iga peatüki lõpus on inglisekeelne kokkuvõte.

Tasuta e-raamat on saadaval [Maavalla Koja kodulehel](#) »

Tervislik toitumine

Hea raamat: „Puhta Toidu raamat“. Autorid: Kaarina Naur ja Ülle Hõbemägi. Kirjastus Pegasus 2010.

„Lugeja leiab ka esmased põhimõtted ja soovitusel mahetoidule üleminekuks. Kuidas leida sobilikku toitu ja mida pakutavast valikust eelistada? Miks peaks toidu kõrvale joomist vältima? Milline võiks olla aasta-aegadest lähtuv toitumine? Kuidas toituda mahe toidust nii, et sellest ei kujuneks väga kulukas elustiil?“

Maailmatants

Soovitus: Raamat „Maailmatants. Evolutsiooni uus lugu.“ Kirjastus „Koolibri“ 2009

„Elisabet Sahtouris jutustab lugu evolutsioonist ja sellest, et koostöö on elu arengus vähemalt sama oluline kui konkurents, teisiti öeldes on need evolutsiooniprotsessi ehk elutantsu kaks erinevat faasi. Sahtouris usub, et tänaseks oleme ühiskonnana jõudnud etappi, kus on vaja koostööd teha ja selleks pakub raamat rohkelt ideid. Pluss muidugi fakt, et autor jutustab bioloogiast, keemiast, füüsikast ja astronoomiast nii, et seda on tõeliselt huvitav lugeda. Maailmatants haarab kaasa, mind küll haaras!“
Eva Ladva

Helisevate Seedrite festival Venemaal

Pildid Helisevate Seedrite festivalilt Moskvast, Venemaal »

See on liikumine, mis on alguse saanud Vladimir Megre raamatutest - Anastasia liikumine. Igale inimesele 1 hektar maad, et rajada oma põliskodu ja kasvatada endale ise toitu, elades harmoonias. Eestisse soovitakse sarnast küla luua, Rapla lähedale. Anastasia liikumisel on ka Eestis oma kodulehekülg www.anastasia.ee.

Rahvusvaheline sarnane organisatsioon on Kin's Domain: www.kin-dom.org.

[Eesti Anastasia-liikumise listiga saab liituda siin](#) »

GEN uudised

Kõige värskeimad GEN'i uudised tulevad alati GEN'i meilinglisti. Samuti on nad olemas ka GENi koduleheküljel. Kõige parem viis uudistega kursis olla on ka ise midagi realselt teha. Seega kõik on teretulnud panustama kõikvõimalikesse GEN Eesti ja usun, et ka GEN Europe'i tegemistesse.

Listidega liitumine

Kes soovib liituda GENi ehk Euroopa Ökokogukondade Ühenduse üldise rahvusvahelise meilinglistiga, [saab seda teha siin](#) »

Eesti Ökokogukondade Listiga liitumiseks kirjuta kiri aadressil majordomo@kogukonnad.ee, subjekti rida jäta tühjaks ning sisuks kirjuta

subscribe teated

Tellimise lõpetamine käib analoogselt tellimisega, kuid kirja sisuks pane

unsubscribe teated

Gaia Hariduse listiga saab liituda aadressil <http://groups.google.com/group/gaiaharidus/>

Eesti ökokogukondade liikumine Facebookis

Eesti ökokogukondlikul liikumisel ka oma [Facebooki grupp](#), millega saab liituda siin »

Kui on soov leida postitusi reaalajas oma esilehe seinal, siis on mõistlik liituda ka liikumise [leheküljega Facebookis](#) »

Artiklid

Maarahva põliskultuur on öko-innovaatilise Eesti omakapital

Aare Kasemets

Maasotsioloog Aare Kasemets kirjutab sellest, kuidas jõuda uuesti oma juurte juurde ning taasavastada vana seos oma maaga. Aga sellest kõik algabki.

Meie isiklik ja ühine kultuurielu mõtteviiside, elulaadide, kogemuste ja väärtuste kogumina on Eesti ärkava kodanikuühiskonna põhilisi iseregulaatoreid ja iseteadvuse allikaid. Meie 10 223 aastat tagasi jää alt vabanenud kodumaa looduslik ja kultuuriline omapära on meile kui põlisrahvale ja/või vastutustundlikule külalisele tähtis - ja NB! - selline omapäral edenev kogukonna+rahva+maa+riigi maine maksab ka müügimeelses, imagoloogilises ja internetilises turumajanduses. Tammsaaregi ütles, omapära maksab.

Maa põlisrahva(ste) omakultuur postkoloniaalses maailmas

Ajaloolistel põhjustel on Eesti ainus oma põliskultuur loodushingeline ja kihelkondlik maa- ja rannarahva-kultuur. Oleme Euroopa vanimaid põlisrahvaid, kuid meil pole olnud ligi pooltuhat aastat oma aristokraatiat (seda rolli on kandnud teadjad ja haritlased). Mitmed autorid liigitavad talurahva loodusrütmi kultuuri iseisiksuseks tsivilisatsioonitüübiks (O. Spengler). Ent Eesti päevalehtede sisuanalüüs näitab meile, et arutlustes Eesti rahvuskultuuri ja -identiteedi üle pole põliskultuur piisavalt esindatud, domineerib okupatsioonide (1241-1918, 1941-91) ja/või turumajanduse ja massikultuuri (1991+) kontekstis saksa, vene, anglo-ameerika jpt mõjukeskuste kultuuridest tõlgitud-laenatud sisu. Sama leiab põhi- ja kõrgkoolide õppekavadest, kus põlisrahva omakultuuri käsitletakse paremal juhul etnograafilise vanavara võtmes. Kultuurilise eneseteadvuse (e identiteedi) kriisi põdeva eestikeelse ja muumeelse Eesti eliidi jaoks pole põlisrahva pärimus tähenduslik, võib märgata võõristavat hoiakut ja see pärast ei pääse J. Hurda, O. Looitsa ja tuhandete teiste kogutud ja edasiloodevate esivanemate kultuuripärand kaasaegset elu rikastama – rahva minevik, olevik ja tulevik on kultuuriideoloogiliselt sidustamata, oma esivanemate teadmiste-oskuste-väärtuste pärandi taaskasutuse ja edasiloome asemel impordime isegi looduskaitses, rahvamuusikas, ökopöllumuses ja maaturismis sarnaseid väärtusi, teadmisi jm kultuuritooteid teistelt rahvastelt igast ilmakaarest. Üks põhjusi on selles, et isegi kõrgharidusega eestlased ei oska tihti eristada oma rahva kultuuripärandit suht-

hilistest kultuurilaenudest. Näiteks olen tundnud rahvusvahelises üliõpilaskülas häbi meie toredate tehnika-, loodus- ja meditsiiniüliõpilaste pärast, kes tegid laulurahvana käigult laulukoori, aga esitasid eesti rahvalauluna saksa "Öllepruulijat"! Sakslastel ja austerlastel oli muidugi hea meel – laulsid kaasa. Aga kas me tahame teiste matkijana "eurooplaseks saada" ja maailmakultuuri rikastada?!

Põlisrahva ökosofiilise omakultuuri taasavastamine ja elukestev õpe

Me kogume kodus, suguseltsis, kooliteel ja kogukonnas märkamatu kultuurikilde, mille tähendus ja seos kodukandi elukeskkonnaga võib selguda hiljem või jääda varju, kui me ei oska seda märgata. Arvan, et Eesti inimesed, kes soovivad end pidada eestlaste kui vana maarahva kultuuri järjepidevust hoidvateks haritlasteks, võiks läbi lugeda vähemalt 4-5 alusteksti, sh Oskar Looitsa „Eestluse Elujõud“ (1951), Kalle Elleri „Maarahvast“ (1972, 1996) ning Õpetatud Eesti Seltsi, Tartu Ülikooli ja Maavalla Koja väljaandel ilmunud „Looduslikud pühapaigad. Väärtused ja kaitse“ (2007, 2009). Oma maa loodus- ja kultuuriloo õpe võiks olla lahutamatu osa meie elukestvas õppes. Kui me ei alusta maailma avastamist esivanemate pärimuse ja *kodukandi lugude kõnetamisega* (Mikk Sarve sõnum) ja hakkame kohe kõvahäälselt *mõtlemas globaalselt ja tegutsemas lokaalselt* (Rooma Klubi sõnum), siis võime osutada vaimseteks migrantideks omal maal.

Oma ja võõrast eristav kultuurikäsitlus eestlaste isiklike, kogukondlike ja riiklike valikute ahelas on siin ja lõpus* viidatud tekstides sihteadlik, et tuua maa-rahva põliskultuuri edasiloome võimalusi esile. Sihiks on Eesti põliskultuure väärtustava rahvusliku kultuuri-ideoloogia allikate vaatlus, et tugevdada meie inimeste omakultuuriteadvust, elu- ja tööjõudu ning vaimset konkurentsivõimet maailmas. Kultuuri / elu vaatlen elulaadina, kus vaimsetel ja asistel kaupadel / teenustel pole avatud turumajanduses suurt vahet: nagu me toidupoes tahame targa tarbijana teada kauba päritolumaad ja tootjat, nii võiksime väikese rahvana ka infoturul vaimutoitu valides eristada, kellele-millele kingime oma tähelepanu, aega ja raha. Teadlik (kultuuri)tarbija õpib enne tundma kodukandi loodus- ja kultuuri-keskkonnas loodud vaimseid ja asiseid hüvesid ja seejärel vaatab mida põnevat maailmast juurde laenata, mis „liike aednikuna pookida ja ristata“. Selle vaatekoha taga on austus maarahva (esivanemate) omakultuuri ja Eesti riigi põhiseaduse preambula mõtte vastu. Eestis kodanikuühiskonna liikmena tean, et just Mina, Sina ja Meie koos loome täna endale ja oma lastele kultuurikeskkonda, taotledes vajadusel kogukonna koostöövõrgustikes olevatelt asjatundjatelt, omavalitsuselt ja/või riigilt lisajõudu.

Meie igapäevaste valikute ahel kahe kõrva vahel = kultuur

Usun, et põliskultuuriga sideme kaotanud ja rahvusliku identiteeti otsivale eestlasele sobib Interneti-ajastu postmodernistlik vaateviis: kultuur on igapäevaste valikute ahel, kus igaühel meist on õigus teadlikult valida kultuurilisi eelistusi ja oma maailma luua. Miks mitte rikastada eestlasena oma elu esivanemate metsa-põllu-merehingelise põliskultuuriga elufilosoofias, kodukaunistuses, moes, muusikas, kunstis, arhitektuuris, ökoturismis jm? (vt [Ideepank](#) » ja [www.erm.ee](#)). Oma kultuuri võib alati etno-futuristlikult edasi luua või täiendada laenudega saksa lauludest ja prantsuse toiduretseptidest kuni ameerika filmide ja jaapani infotehnoloogiani, rääkimata hiina kirjandusest, hispaania veinidest või vana-india armukunstist.

Globaalne põliskultuuride paljusus on vähemalt sama tähtis kui taime-looma-linnu-putuka liikide paljusus. Kultuuriökoloogiat ei saa lahutada loodushoiust, sest kultuur ning keel annab tähendused ja loob sidemed meie sise- ja väliskeskonna vahel. Eesti Fosforiidsõja päevil 1985-87 sai mulle tähtsaks, et meie ajalooline maausund on väga lähedane kaasaegse ökosoofia käsitlusega maast (Maaema = kr. k. *Gaia*) kui elavast ja end tunnetavast organismist. Meie metsa-, jõe- ning põlluhaldjad ja ökosoofide (A. Naess jt) ökosüsteemide bio-geo-energiaringete tunnetus on "sama asi" eri ajastute maailmavaates. Sellele sünergilisele äratundmisele aitasid kaasa ka Tartu Ülikoolis paralleelselt võetud rahvausundi (Mall Hiimäe, Mare Kõiva) ja ökoloogia (Jaan Eilart, Ülo Mander) kursused. Lisaks vaimsetele ja ainelistele väärtustele on loodushoidlik kultuur muutuva ühiskonna iseregulaatorina seotud inimeste tervise, töövõime jm elukvaliteedi näitajatega. Muretsev, ebakindel ja nõrga mina- ja rahvusidentiteediga eestlane on haige eestlane (A. Värnik, A. Pulver). See tõsiasi teeb iga põlisrahva kultuuri- ja looduspärandi kaitse ka ÜRO inimõiguste konventsiooni teemaks. Kas peaksime seda kasutama?

Tehnokraatlik põliskultuure nõrgestav globaliseerumine on väldanud suhteliselt lühikest aega. Pole põhjust arvata, et praegune tendents on pöördumatu. Ka mitmed infoühiskonna uurijad (M. Castell, J. Rifkin) usuvad, et globaliseerumine viib inimesed tagasi oma kultuuri juurteni, sest teiste kultuuridega suheldes tekib küsimus „Kes olen mina?“ Traditsioonilise põliskultuuri ja modernse tehnokultuuri vastandamine on kaasaajal küsitav ja rumalgi, sest sõltumata haridusest ja ametist võib igaüks tunda kodukandi lugusid, regulaale, kanda salamustrilisi rahvariideid ja teada selle pärandi ürgset tähendust. Kogu kultuurilugu on meie päralt.

Oma kultuurita ei teki põhjendatud kogukondlikku ega rahvuslikku ideoloogiat

Juba 30-ndatel mõisteti, et oma kultuurita pole võimalik rajada tugevat riiklust (sh haridus-, agraar- ja kaitsepoliitika). K. Liidak (1934): *Oma kultuurita ei saa olla põhjendatud rahvuslikku ideoloogiat...*

Rahvuslikku ideoloogiat ei saa leiutada, see tuleb avastada rahva hinges ja olustikus. O. Loorits (1951): *Ideede võitlus on paisunud ägedaks külmaks sõjaks, mis vapustab praegu kogu inimkonna vaimu ja hinge, elutunnet ja väärtusteadvust, eetikat ja maailma vaadet... Sest sageli aimatakse ette saatuslikke tagajärgi: kes ideoloogilises võtluses kaotab, kaotab oma tuleviku.* Millised on meie põliskultuuri säilimist tagavad poliitilised ideed ja meetmed täna? Meenuagem Norra või Jaapani olümpiamängude avatseremooniat, milles põimiti arhetüüpiline rahvakultuur uue tehnoloogia tulevargiga. Millist "vana ja uue sünteesi" pakusime meie maailmale suurüritustel? Eesti teadlastel ja loodus- ning kultuurihoidlikel kogukonnajuhtidel tuleks ühistöös uurida, edasi luua ja rahvusliku ideoloogiana sõnastada meie rahva arengurajad, alustades kodumaateaduse ehk antropöökoloogia (E. Kant, 1933) omakultuurialustest. Ka projektid "Säästev Eesti", "Õpi-Eesti", „Eesti keskkonnastrateegia“ jt tuleks kultuuriökoloogilisest vaatekohast läbi analüüsida, kuna seal näeme meie pärimuskultuuri sageli pigem arengupiduri kui infoühiskonna omakapitalina. Üks põhjus on siin olnud muidugi ka selles, riiklike arengukavade ja seaduste koostamisse kaasatakse pärimuskultuuri erialainimesi (rahvausundi uurijaid, antropolooge, kultuurisotsiolooge jt) harva.

Eesti on riik. Meie esivanemad jõudsid vähestena maailmas oma riigi loomiseni ja meie peaksime rahvana paremini teostama oma põhiseaduslike õigusi ja kohustusi, sh "...arendada riiki: mis peab tagama eesti rahvuse ja kultuuri säilimise läbi aegade". Eesti õiguspoliitikas võiks enam kasutada põliskultuuri kapitale, sh eestlaste õiglustunne, õpi- ning ühis-tegevushuvi, side esivanemate, looduse ja koduga. Kui seadused/*õigus* pole kooskõlas rahva teadlikkuse, võimaluste ja arusaamaga *õiglusest*, siis need (sageli tõlgitud) seadused "ei idane". See on riigifi losoofiline teema, mis viib põlisrahva inim- ja kodanikuõiguste ning osalusdemokraatia olemuse juurde, sest ühe rahva riiklikul iseseisvusel on nii kultuurilise, poliitilise, juriidilise, sotsiaalse kui ka majandusliku iseseisvuse mõõde. Neist esimene ja tähtsaim riigiehituslik kapital on kultuuriline ehk vaimne iseseisvus (vrd P. Bourdieu 1985).

Vahekokkuvõtteks: Eesti loodus- ja kultuurihoidlike kogukondade, kohalike omavalitsuste ja neile toetuva omariikluse omakultuuriline edasiloomine on võimalik vaid loodushingelise ja kihelkondliku maa- ja merekultuuri arhetüüpide aluselt, täiendades seda esivane-

mate omakapitali tänaste sotsiaal-majanduslike, -õiguslike, ökoloogiliste, infotehnoloogiliste jms uurin-gute oma- ja laenu-kapitaliga. Eestil on oma valit-sus(ed), hulk riigieelarvelisi avalik-õiguslikke kõrg -koole, tele-raadiovõrk, internetti pununud Kirjandus -muuseumi pärimuskogu ja üle 50 selle maa rahva kultuuri edendavat kodanikuühendust.

Jõudu koostööle!

Aare Kasemets on (maa)sotsioloog, kes tegeleb kodanikuna maarahvakultuuri taaskasutuse võima-luste taasavastamisega. Aare liitus ökokogukondade võrgustikuga sel kevadel.

* Varasemad tekstid:

A. Kasemets (2007) „Rahvuskultuuri jätkusuutlikkus globaalses infoühiskonnas: õpetajad kultuuriloo kandjana ja tähenduste andjana“ – Kultuur ja Elu nr 3: http://kultuur.elu.ee/ke489_rahvuskultuur.htm

A. Kasemets (2007) „Looduslike pühapaikade kultuuri- ja looduspärandi kooshoidmine: jätkusuutlikkuse eeldused“ - raamatus Looduslikud pühapaigad. Väärtused ja kaitse – koost. A. Kaasik ja H. Valk - Õpetatud Eesti Selts, Maavalla Koda ja Tartu Ülikool, lk 77-131. <http://maavald.ee/hiiis/raamat2007/hiiekogumik.pdf>

A. Kasemets (2000, toim) „Selle maa põlisrahva kultuur ja rahvuslik ideoloogia XXI sajandil: 12 poliitikat ja 24 koostegevuse valdkonda. Ideepank edasiloomiseks.“, 42 lk (sisukord ees) <http://www.folklore.ee/ideepank.htm>

A. Kasemets (1999) „Maarahvakultuur ja Eesti jätkusuutliku arengu ideoloogia“ - Eesti 21. sajandil. Arengustrateegiad. Visioonid. Valikud. toim. A. Oja, A. Raukas, Tln, 272 lk - http://www.seit.ee/agenda21/EA21/2_29maarahvakultuur.html

Toimetuselt:

Meil on kavas alustada lehes maarahvakultuuri taasavastamise ja -kasutamise lugude sarja, noppides selle maa põlisrahva kultuuri ideepangast erinevaid alateemasid ja kaasates maarahva pärimuse tundjaid. Kõik ettepanekud teemade ja asjatundjate valiku osas on teretulnud aadressil kadri@kogukonnad.ee.

Ökokogukonnad: mis nad siis on?

Kadri Allikmäe

Siinkohal on välja toodud pisut toimetatud ja täiendatud artikkel sellest, mis on ökokogu-konnad. See artikkel ilmub ka Eesti Päevalehe lisas „Möte“. Aitäh Eesti Päevalehele huvi tund-mast! Nüüd on küsimus, kuidas nüüd oma põlis-kultuur taolise mõnes mõttes laiaast maailmast tuleva lainega kokku sulatada. See on oluline küsimus.

Euroopas ja laiemaski maailmas on viimaste aasta-kümnete jooksul hoogu juurde saanud ökokogu-kondade ja ökokülade liikumine. Ökokülade eesmärgiks on loodussõbralik elu (oma keskkonnaga kooskõlas elamine) ja inimeste teadlik teineteise arengut toetav eluviis.

Ökokülad rakendavad säästlikkust neljas eluvaldkon-nas: ökoloogiline, sotsiaalne, majanduslik ja maailma-vaateline.

Ökoloogiline

Näiteks kasvatavad ökokülad maailmas enamasti oma toidu ise, puhastavad oma joogivett, kasutavad loodussõbralikku kodukeemiat (või üldse mitte). Samuti elavad inimesed ökoloogilistest materjalidest ehitatud majades.

Sotsiaalne

Ökokogukonnad hoiavad ja tervendavad teadlikult vastastikuseid suhteid ja lähtuvad konsensuslikust otsustusprotsessist. Loomulikult on igal külal oma „juhatas“ või „nõukoda“ aga üldiselt võetakse kõiki otsuseid ikka kõik koos vastu, nii, et arvestatakse kõigi külaelanike ning ka küla ellu panustavate teiste huviliste soovide ning vajadustega. Tavaliselt rohkem räägitakse ökokülades oma tunnetest, mis elamise ning töötamise käigus tekivad. Neile teadlikku tähele-panu juhtimist ja teineteisega arvestamist peetakse tervise näitajaks.

Tähtis on elu loomulike sündmuste – sünni, elust lahkumise, pühade – ühine tähistamine.

Majanduslik

Majanduses ja kogukonna rahaelus lähtutakse jagamise ning võrdse panustamise põhimõttest: maa ostetakse ühiselt välja ning üldiselt kuulub see siis mitte enam eraisikutele, vaid kogukonnale (MTÜ või OÜ vormis). Samas on kõigil ka ühiselt võimalik kasu-tada kogu kogukonna maad. Majanduslikult vastuta-takse ühiselt. Kogukondade sissetulek tuleb erinevate kursuste läbiviimisest, nt ökoloogilise ehituse, tervis-liku toitumise, jooga jms koolitustest. Osad inimesed käivad ka kogukonnast väljaspool tööd (nt lähedalole-vates linnades).

Maailmavaateline

Ökokülades peetakse väga oluliseks holistilist elukäsitlust, mõtteviisi, mis lähtub põhimõttest, et oleme kõigega seotud: meie tegevus ning valikud mõjutavad ümbritsevat keskkonda ja teisi inimesi maailmas.

Ökokülade liikumises ei väljendu vaimsus enamasti mingi konkreetse religiooni järgimises. Pigem sisaldub see kõikides teemades juba algusest peale ning oluliseks peetavates väärtustes: usaldus, kokkuhoidmine, teineteise toetamine, looduse ja erinevate elementidega üksõlemise tunnetamine. Meie planeeti vaadeldakse ja austatakse kui tervikorganismi. Vaimsus tähendab siinkohal looduse austamist ja teineteise erinevustest lugupidamist, rõhu panemist loovusele ja kunstile ning enesearengut, mis on kõik eelduseks tunnetamiseks paremat ühtsust iseenda ja maailma vahel.

Ekslik on arusaam, et ökokogukond on sekt, mis asub ühiskonnast eraldi: see käib holistilise maailmakäsitluse vastu. Pigem on ökokogukond taoline keskkond, mis saab oma tervikliku elukäsitlusega teistele elamise viisidele (nt modernse linnainimeste elule) alternatiivi pakkuda ja loodussõbralikus ning keskkonda arvestavas elus eeskujuna enda. See toimib nt läbi mitta-aastamise põhimõtte, võimalikult vähese prügi, kompostualettide, toidu koos kasvatamine, teiste inimeste ning loodusega harmoonias elamise jne.

Kogukonnad Euroopas

Euroopas on nii suuri kogukondi (kuni 1000 inimest, nt Euroopa üks esimesi kogukondi „Findhorn“ Põhja-Šotimaal (www.findhorn.org), kelle esindajad nõustavad praegu säästliku arengu küsimustes ka ÜRO-d; vaimne kogukond „Damanhur“ Põhja-Itaalias – 1000 inimest, kus tegeletakse palju kunstide, tervendamise ning inimkonna vaimse pärandi säilitamisega). On ka väiksemaid kogukondi, nt Sieben Lindeni kogukond Saksamaal (80 täiskasvanut + 35 last, www.siebenlinden.de) ning ka päris väikeseid, 10-20st inimesest koosnevaid kogukondi: nt „Schloss Glarisegg“ Šveitsis (www.schloss-glarisegg.ch), kus arendatakse loovuse, puhta elu ja waldorfpeda googika põhimõtteid. Väga huvitav on kogukond „Tamera“ Portugalis, kus tegeletakse läbi teadliku enesearengu ning ka aktiivse tegevuse maailma konfliktipiirkondade tervendamise (www.tamera.org).

Kogukonnad Eestis

Eestis on üks ametlik Euroopa Ökokogukondade Ühendusse (Global Ecovillage Network Europe) kuuluv kogukond „Lilleoru“, kus tegeletakse palju vaimse enesearengu teemadega (www.lilleoru.ee). Väga tugev linnakogukond, mis elab ka säästliku arengu ja inimeste vastastiku teineteise toetamise põhimõtete järgi on Uue Maailma Selts, mis hõlmab endas nii reaalselt ühes majas elavat inimeste kogu-

konda kui ka laiemalt samas piirkonnas elavaid ja teineteist toetavate inimeste gruppi, kes pidevalt ühiselt asju ette võtavad. (www.uusmaailm.ee).

Algatusi ja kogukondlikke ettevõtmisi on tegelikult üle Eesti. Tihti põimuvad nad ka traditsiooniliste küla kogukondadega (mida on Eestis ju palju): nt Järvamaal Esna kandis ning Võrumaal Haanja lähedal elavad inimesed teineteist toetavas külakogukonnas. Tihti on kogukonnad seotud konkreetsete ühiste ettevõtmistega (nt kool, ühised toiduringid, kus kord nädalas tuuakse taludest oma sõpruskonnale ühiselt süüa; lapsekasvatamise teemade jagamine nt emadeklubi MTÜ Tegudeks näitel (www.tegudeks.ee) või muud sarnased kokkutulemise viisid. Oluline on, et inimestel oleksid sarnased huvid.

Eesti Ökokogukondade Ühenduse meilinglisti kuulub nt hetkel ligi 300 inimest ning tööd on alustanud 2 töögrupp: kodanikualgatusliku ajakirja „KoguKonnad“ toimetus (23 inimest) ning ühenduse IT-tiim: plaan on kaardistada ning interaktiivsele Eesti kaardile kanda kõik kogukondlikud algatused üle Eesti. Kõik täiendavad ideed ja ettepanekud on väga teretulnud.

Kokkuvõttes võib öelda, et Eesti inimesed soovivad tegelikult väga ka siia ökokogukondi luua, ent pigem oleme alles protsessi alguses: võib öelda, et üle Eesti on kokku umbes 10 algatusgrupp või ka juba reaalselt mõnes maapiirkonnas elavaid inimesi, kes liiguvad selles suunas, et Eestis oleks ühel hetkel mitmeid väikeseid ökokogukondi, kuid suuremad ja tugevad ökokogukonnad on alles kujunemisel. Kui vaadelda kõike traditsioonilise külakogukonna seisukohast ja mõelda selle peale, kui hästi on inimesed Eestis omavahel üle interneti võrgustunud, võib öelda, et Eesti ongi üks suur kogukond. Sarnaselt mõtlevad inimesed moodustavadki kogukonna, isegi kui füüsiliselt lähelt ei elata.

Pigem tuleks mõelda selle peale, kuidas omavahel loodussõbralikumalt ja teineteist toetavamalt ka reaalseid ühiseid projekte ette võtta (nt teha kevadel ühiselt sõpradega üks väike ühine põllulapp, tellida oma talvised juurikad nt oma sugulastelt või tuttavalt talunikult). Aga võib-olla inimesed juba teevadki seda, lihtsalt ei pane sellele ökokogukondade nime külge?!

Kõigi algatuste ühine õppimine Eestis on igaljuhul olnud see, et alustada tuleb inimsuhete, mitte ühiste majade ehitamisest ning kõigepealt on oluline olla üks kogukond hinges ja alles siis mõelda reaalse küla ehitamise peale.

Sel suvel tuleb taas Eesti ökokogukondade kokkutulek, seekord juba IV korda. Seekord kogukondade sotsiaalse aspekti teemadel: kuidas kasvada rohkem ühiselt kokku inimestena, kuidas hoida grupi vaimset ja emotsionaalset tervist, kuidas lahendada konflikte või leida neis arengu allikaid. Saksamaalt tuleb meid

tõenäoliselt foorumi meetodi osas õpetama Ina Meyer-Stroll Zeggi kogukonnast. Foorumi meetod on grupi enesetervendamise meetod, kus osalistel on võimalik oma emotsioonid kõnelemise, teatri jms viisil nähtavaks teha. Eesmärk pole kriitika, vaid eneseväljendus ning usaldus, et kui mingi probleem on juba nähtavaks, tuleb usaldada elu piisavalt, et uskuda: lahendus tuleb!

Eelmisel aastal osales Eesti ökokogukondade kokutulekul Põlvamaa Talurahva muuseumis üle 150 inimese. Kõik huvilised on oodatud ka sel aastal ning usun, et meid tuleb seekord veel rohkem kokku.

Lähem info ökokogukondade liikumise kohta aadressil www.kogukonnad.ee ja Facebooki grupis [Eesti ökokogukondade liikumine](#).

Uus Maailm: Pidu meie tänaval

Kati Lumiste

Kati Lumiste Uuest Maailmast kirjutab, milles seisneb Uue Maailma linnakogukonna igapäevane elu.

„Lähme seltsimajja!“, ütleb mu kolmeaastane poeg nüüd juba pea iga päev. Pole ilmselt palju lapsi, kelle teadvuses või sõnavaras selline mõiste eksisteeriks. Elan oma perega Uue Maailma tuiksoonel - Koidu tänaval ja seltsimaja on vaid paari minuti kaugusel.

Küllap on mu poegki aru saanud, et Uue Maailma seltsi täiskasvanud on natuke ulakamad kui teised suured inimesed ja seltsimajas võib ikka tubli sõõmu lõbu kätte saada. Jaak Johanson ja Dave Murphy seltsimaja toetuskontserdil sai ta laua peal seistes muusikat kuulata, skandeerida ja esinejatega silmsidet pidada.

Sellesama kontserdi järgsel vestlusel arvas Jaan Tootsen - valmiva Uue Maailma dokumentaalfilmi rezhissöör - et seltsimajas toimuv on nagu multifiilm. Seal valitseb justkui mingi muu aeg ja kulgemine.

Uus Maailm ongi nagu väike küla keset linna, kus naaber teretab naabrit, kui sul abi vaja, siis leiad kellegi oma kogukonnast. Õigupoolest on ju tegemist kesklinnaga, kuid ka siin võib tunda end kui maal. Siseõues tara taga sukeldud hoopis teistmoodi õhus-tikku - aiad õunapuude, lille- ja juurviljajapeenardega, kõrvitsad kompostihunnikul, laste mängumajad ja liivakastid...

Meile meeldib koos unistada - koosolekud on ideede väljalennutamiseks. Mäletan seltsi esimest koosolekut, kus jõudsime selleni, et tänavale tuleks kindlasti üks pagariäri, purskkaev ja suur vabadus sammast liikluse rahustamiseks rajada. Uue maailma vanasõna võiks olla - kes ei unista, see tänavafestivalini ei jõua.

Seltsimaja hubane suur tuba. Foto: Erko Valk

Seltsimaja on aga parim näide sellest, kuidas üht vana ja esmapilgul kasutamiskõlbmatut maja saab kiiresti ilma suurte rahadeta hubaseks teha. Mitu nädalat oli majas tahmaste nägudega tüüpe rassimas näha. Päevadega said toad õdusaks, põrand muutis värvi, siis toodi kuskilt mööbel, kööginõud, seintele fotonäitus, lillepotid ilmusid lauale. Festivali ajal saadi terve hulk väärt raamatuid, keegi oli hunniku tomateid toonud, üks onu tõi oma küünlajalakese. Kõik annetustena.

Sellest toredast majast saab igaüks endale tüki osta, kasvõi ruutsentimeetri, kusjuures festivali aegu ostsid kolmkümmend kuus inimest endale osakese seltsimaja.

Uue Maailma seltsimaja. Foto: Erko Valk

Väikeste asjade võlu

Uue Maailma tänavafestival toimus sel sügisel juba kolmandat aastat, üleelmisel aastal saadi selle eest lausa aasta kultuuriteo auhind.

Minu jaoks oli eriti nauditav tunda, et pidu on kodu-õuele kätte toodud. Kui festivali ajal väikest siestat pidasime, siis piisas vaid aken lahti teha otsustamiseks, mis bänd vahepeal lavale on tulnud.

Selmet laupäeva hommikul seenele minna, tuli festivali paraadilegi õige mitu prominenti marssima. Tallinn 2011 projektijuht Mikko Fritze oli tänavasauna ootuses juba varakult rätiku kaela riputanud. Rezhisöör Jaan Tootsen raatsis isegi oma vastsündinud poja juurest ära tulla, et festivali filmida. Väikestel asjadel on suur tõmme.

Festivali ajal sain kogeda seni pisimat kontserdisaali. Umbes kümne ruutmeetrisest toas oli trummikomplekt, süntesaator ja saksofon ja mahtus veel inimesi tant-sima ja kuulamagi. Oh, see oli nii ehe ja armas. Seal üksteise vastu pressituna tundsin, sellist Chalice'i „minu inimeste“ tunnet - mu seltskond, minu inspiratsioon. Bänd tuli kohale spontaanselt, saamata mingit tasu.

Üks erakordsemaid nähtusi seekordsel peol oli kindlasti tänavasaun – valida kahe erineva saunatüübi vahel. Vihmasel linnatänaval korraga rätikutes auravad inimkehad, lompides rõõmsasti plärtsutamas.

Sügisest tänavafestivalist saadik on seltsimajas avatud **Kogukonna Köök**, kus iga inime, kel kõht tühi ja kes teistele midagi valmistada soovib, võib tulla ja kätt proovida. Kodune ja armastusega tehtud toit, omad inimesed ju. Kõhu kõrvale saab tihti elavat muusikat. Meile annetati klaver!

Eesti Vabariigi aastapäeval toimus traditsiooniline ühine supisöömine õues. Mullu ju ka viie tänava ristmikul valged lauad väljas. Nii neid linnalegende ja traditsioone luuaksegi.

Tänu seltsimajale on Tallinna kesklinnas koht, kus pea iga nädalapäeva õhtu mõnusasti ära saab sisustada – luule- ja kinoõhtud, loengud, kontserdid, näitused, ootamatud spontaansed puhangud- see on tõeline elu!

Kevad toob endaga suuri muutusi, algab talguhooaeg, lõkkeõhtud ja linnulaulukuulamine püstkojas.

Mis on Uus Maailm?

18.-19. sajandil olevat kohal, kus praegu laiutab Tallinna Rahandusministeerium, olnud kõrts nimega „Ameerika“, sealt saanudki alguse Uus Maailm - väikesed ja suured Ameerikad, planeedinimelised tänavad. Uue Maailma agul jääb Pärnu maantee, Tehnika, Suur-Ameerika ja Endla tänava vahele.

Praegune Uus maailm on miljöövärtuslik kvartal ja selle eest, et ta poleks vaid pelgalt magala, kannab hoolt Uue Maailma selts.

Uue ilma vaim

Kui arutleda, milline võiks olla Uue maailma vaim, siis minu meelest sõidab ta kindlasti jalgrattal ringi, on kelmikas ja pöörane. „Uue Maailma seltsi aktivistid on heas mõttes hullud“, arvas üks EPLi ajakirjanik, kes seltsi esindajatega kilekotte korjamas käis.

Suvi Uues Maailmas

Uue maailma seltsi asjad kulgevad ja toimivadki suuresti tänu tulihingelisusele ja sellele, et alguses utopian näiv on ka teostatav. Võta vaid otsast kinni ja hakka pihta.

Mullusel suveõöl vaatasin enne magamaminekut aknast välja ja nägin tänavanurgal tuttavate sebumist. Selgus, et seltsi liikmed maalivad väikesele ristmikule sebrasid, loomulikult on taoline tegevus illegaalne, politseiigi ruttas kohale, aga mis sa teed, kui autod kihutavad ja linna poolt ülekäiguradasid ei tehta.

Siin, kujunevas „vabaloomingutsoonis“, võib pidevalt millestki põnevast osa saada - sügislehtedesse hüpamise võistlus, puude kallistamine, talgud ja elektrikapikinod...

Minu jaoks oli üks lõbusamaid üritusi Ene Ergma musutamine, nagu me seda isekeskis nimetasime. Tegemist oli Uue Maailma seltsi kutsumisega Riigikokku, kuna Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit valis seltsi 2007. aasta kodanikuühenduseks.

Aukirja üleandmisel võttis arvukas seltskond kenasti haneritta ja musutas kõik järgemööda proua riigikogu esinaist ja asetäitjat. Meil olid lapsedki kaasas, kõik sai korraga uue näo ja hingamise. Nii palju lapselikku rõõmu tõime sellesse tähtsasse kohta.

Uue Maailma seltsist võiks kindlasti eeskuju võtta mõni küla või väikelinn. Koostegemine külvab rõõmu seemneid ja valgus hakkab võrsuma.

Paulo Coelho on kirjutanud, et kui midagi väga tahad, aitab sind salamisi kogu maailm. Jah, uus ja üha uuenev maailm, kus pidu tänaval ei lõpe.

Loe lähemalt www.uusmaailm.ee »

Elulille kasvamine Lilleorus

Ain Padrik

Lilleoru kogukonna liige Ain Padrik kirjutab Lilleoru Elulille loomisest. Huvilistel on võimalik osaleda ka ise selle tegemise talgutel! 8.-9. mail on kavas pargi hooldustööd, raimtaimedele uute peenarde rajamine ja puude-põõsaste istutamine. 12.-13. juunil on kavas pinnasetööd ja rohimine, muru külvamine ja ravimtaimede istutamine. Huvilised, võtke ühendust. Kontakt: Anneli Hallik, anneli@maatee.ee

Kas on see juhus, et kohe peale Drunvalo Melchizedeki raamatu "Elulille iidne saladus" ilmumist 2003. aasta lõpul leidis Elulille kujund oma koha Lilleoru maastikul? Kujund ühendab varem juhusliku asetusega tundunud sakraalehitused ühtsesse võrgustikku. Osutus, et kõik seni rajatud objektid sobituvad Elulille mustri sõlmpunktidesse, nii ka keskaik, mille väekas asukoht oli Lilleoru asutajale ja õpetajale Ingvar Villidole ammu teada. Veelgi enam – rajatava silmakujulise (vesica piscis) „Amrita järve” saart läbiva pikitelje pikendusele jäävad tempel ning suvine tuletseremooniade tulease. See telg on risti Elulille peateljega. Milline suurejooneline täiuslik ning tähenduslik kord! Need avastused olid inspireerivad ja kinnitasid Elulille pargi teostamise vajadust.

Elulill on teada kui loomise baasmustrist lähtuv geometriline kujund, mis avab meile elu müsteeriumi saladusi. See iidne sümbol on väljaspool religioone ning kuulub kogu inimkonnale. Ta on rakutasandil toimuvate elu seaduspäraste algprotsesside suurendatud geometriline kujund. Ta on universumi algkeel, puhas vorm ja proportsioon. Ta sisaldab endas viljapuu viljavalmimistsükli: puu – lill – vili – seeme – puu. Viis lihtsat omapärast astet viljapuu elutsükliks omavad paralleeli kogu jumalikus loomeprotsessis.

Lilleoru Elulill

Lilleorus seob Elulille sümbol olemasolevad pühad objektid Elulillel asetseva Elupuu komponentidega erilisel ainuomasel viisil. Nimelt on Elupuu nihutatud

Eluseemne suhtes ringi raadiuse 19,4 m võrra lääne suunas tingituna olemasolevate objektide asukohast. Loodud on pühast geometriast lähtuv pargikujund, mis antud kontekstis sümboliseerib igikestvat õpetust, ilma alguse ja lõputa, väljaspool religioone olevat universaalset tarkust – sanskriti keeles Sanatan Dharmat. See on õpetus, mille hulka kuuluvad ka need teadmised, mida antakse edasi ja praktiseeri takse Lilleorus.

Elulille tegemine

2004. aasta kevadel toimus Elulille keskosa e. Eluseemne mahamärkimine. Kohe järgnesid suurejoonelised pinnasetööd keskaikaga tõstmiseks Elulille kõrge-almaks alaks. Siit keskaikast väljapoole arenedes ilmestus läbi nädalavahetuste ühistöö 3 aasta vältel 6 paekivikontuuridega õielehte ning neid ühendav ring. Õielehtedele rajati peenrad, kus kasvavad väekad ravimtaimed. Elulille loomisprotsess kogus jõudu. Läbi annetuste telliti Lilleoru sümbolse värava, ühe Elupuu komponendi ehitus. Betooni valatud purpurpuna- värvakuubik on pühendatud stiihilisele algenergiale, Ma Kalile. Külastaja, läbides värava kellahelina saatel puhastub sümbolsest ning siseneb pühasse paika. 2007. aasta maikuust alates toimuvad igal aastal rohke osavõtuga kevadised talgud – "Ehitame Elulille". Talgulisi koguneb üle Eestimaa, töö edeneb ja Elulill kasvab silmnähtavalt. Tellimustööna ehitati välja astmeliste terrasside tugimüürid mitmesaja meetri ulatuses. Rahaline toetus saadi Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse piirkondade konkurentsi võime tugevdamise väikeprojektide programmist. Paralleelselt rajati ühistööna värava esine unikaalne kivi-park koos sisenemisteedega. 2009. aasta maikuu talgutel pandi i-le punkt. Elulille Eluseeme sai keskaikaga tähistamiseks värvilistest betoonelementidest geometrilise kujundi ehk jantra, mis väljendab krija jooga õpetusliini algglätte Krija Babadži kohalolekut. Üldplaanis on Eluseeme maha pandud. Rajada tuleb ravimtaimede peenraid, istutada põõsaste ridu, planeerida murualasid.

Elulille kujundi 120 meetrise läbimõõduga ringi piirab 49 istutatud hõbepaju kui vastupidavuse ning paindlikkuse võrdkuju. Ringile rajatakse käigutee. Selle maataapse teemapargi rajamise protsess jätkub Elulille mustrit konkretiseerides, objekte rajades ning kõigele krooniks uue pühakoja ehitusega ümber olemasoleva

väikese templi. Ajapikku kujuneb Elulille park koos kõrvaloleva „Amrita järve” tiigiga märkimisväärseks kõigile avatud pühaks paigaks, kus valitsev harmoonia aitab leida meis meelerahu.

Elulille loomine jätkub Lilleorus ka sel kevadel ja toimuvad kahed talgud:

- 8.-9. mail on kavas pargi hooldustööd, raimtaimedele uute peenarde rajamine ja puude-põõsaste istutamine
- 12.-13. juunil on kavas pinnasetööd ja rohimine, muru külvamine ja ravimtaimede istutamine

Ain Padrik,

Lilleoru kogukonna Elulille pargi eestvedaja ja arhitekt

Välismaa kogukond: Tamera

Eva Ladva

Eva Ladva kirjutab oma reisikogemusest Tamera ökokogukonda! KoguKonnad toimetus küsis Eva Ladva käest, mis on Tamera, kogukond, mis nimetab end Tervendamise biotoobiks ning asub Portugalis.

Mis on Tamera ning kuidas ta alguse sai? Kes olid Tamera asutajad?

Noor vasakpoolse maailmavaatega endine üliõpilas-aktivist Dieter Duhm, kel psühhoanalüütiku haridus ja ebaõnnestunud abielu selja taga, otsis 1970ndatel võimalusi, kuidas elada õnnelikult ja enese vajadustega kooskõlas ning teha samaaegselt lõpp sõdadele maailmas. Duhm oletas, et tegelikult on meie eraelus toimuv väga tihedalt seotud poliitika ja ühiskondliku eluga. Samuti mõistis ta, et hirmul põhinev monogamia ja inimese seksuaalsuse allasurumine, on otsest seotud vägivaldpuhangutega nii lähisuhetes kui maailmas meie ümber.

1970ndate keskel kohtus Duhm Sabine Lichtenfelsiga, noore teoloogiga, kes oli samuti jõudnud äratundmisele, et “tavoline keskklassielu” ehk abikaasalapsed-kodu ja natuke palgatööd ei vasta tema vajadustele ei inimese ega naisena. Koos leiti grupp mõttekaaslasid, kellel loodi kogukond ning asuti ühist majapidamist haldama. Kogukonna liikmed elasid iga-päevases sotsiaalses eksperimendis ning püüdsid murda endas mõttemalle ja käitumismustreid ning asendada neid uute, elujaatavamatega kui senised, puhastades end vägivaldast ja armukadedusest. Nad

mõistsid, et seksuaalsus ja vaimsus on väga tihedalt omavahel seotud ning jõudsid järeldusele, et alla-surutud ja piiratud seksuaalsus on peamine motivaator, mis lükkab inimesi sõdima. Koos maaliti, tehti teatrit, reisiti, hariti maad, armastati ja kasvatati lapsi ning otsiti Jumalat.

Ent nagu sageli juhtub, ei mõista väljaspool seisjad ühe kindla grupi usku ja veendumusi ning eelarvamused on kerged tekkima. 1980ndate teisel poolel algas Saksamaa ajakirjanduses hoogne “nõiajaht” ning kogukond oli sunnitud senisel kujul oma tegevuse lõpetama. Jaguneti gruppideks – osa inimesi jäid Saksamaale ning rajasid Berliini lähedale küla nimega ZEGG, ülejäänud siirdusid aga Sabine Lichtenfelsi ja Dieter Duhmi eestvedamisel Portugali ning asutasid 1995. aastal Tamera.

Portugali suunas kogukonna suuresti asjaolu, et see on piirkond, kus tänaseni on säilinud märgid kunagisest eelajaloolisest tsivilisatsioonidest, kes kumardasid naisjumalannat ehk Suurt Ema. Näiteks asub Tamerast paari tunni tee kaugusel iidne linn Evora, mille lähistel on aastatuhandeid säilinud iidne kiviring ja koopad, kus väga ammustel aegadel austati naiselikku eluandvat väge. Vihje kolida Portugali ja asutada Tamera sai Sabine Lichtenfels aga mediteerides Malta vanades pühapaikades.

Tamera. Foto: Eva Ladva

Millega seal kogukonnas tegeletakse?

Kui kogukonna asutajaliikmed said kokku soovist korraldada sotsiaalne eksperiment ning avastada eel kõige inimsuhetega seotud aspekte, siis alates Portugali kolimisest on vähemalt sama olulisel kohal kui ühiskondlikud ja suhetealased teemad ka keskkond ja loodus. Tõtt-öelda avastasid tameralased, et inimene ja loodus on omavahel nii tihedalt seotud, et neid ei anna lahutada osadeks, vaid vaja on tegeleda elu kui tervikuga. Looduse hoidmine ja austamine loomulik osa vägivaldastust elumudelidest ning toetab ka inimestevaheliste suhete loomulikku arengut.

Tameras on olulisel kohal kaasaegsete tehnoloogiate kasutamine, näiteks päikesepaneelid, samuti looduse ehitus ning ökosüsteemi tasakaalu eest hoolitsemine. Tegeldakse nii põhu- ja saviehituse kui permakul tuuriga. Näiteks on loodud niisutussüsteem väikeste järvede näol, et tuua tasakaalu varasemale poolkõrbestunud alale.

Kui lühidalt kokku võtta, millega Tamera tegeletakse, on märksõnadeks: maailma rahu. Ehkki see kõlab klišeena, võtavad tameralased rahuteemat tõsiselt ja uurivad sügavuti neid mõttemustreid, mis inimesi nii üksteise kui looduse vastu sõtta on viinud, ning teevad selle nimel ka intensiivset sisemist tööd ehk tegelevad oma emotsioonide ja vaimsurega.

Tamera kivi

Mis on selles kogukonnas erilist?

Eriliseks muudab Tamera kindlasti see, kui palju ja kui vabalt seal seksist ja inimese seksuaalsusest räägitakse. See on see, mis osasid inimesi Tamera poole tõmbab, teisi aga hirmutab ja eemale lükkab. Kindlasti ei ole Tamera ainult seks – õigupoolest elavad seal täiesti tavalised inimesed, üsna samasugused nagu me kõik – ent kindlasti aktsepteeritakse ja austatakse seal seksi ning kõneldakse selles rohkem kui n-ö tavamaailmas. Kui vaadata kasvõi massimeediat, siis on suhtumisel seksi juures manipulatsioonimaik või siis naeruvääristatakse seksuaalsust. Samuti oleme harjunud sellega, et inimesed mõtlevad seksist palju ja sageli, ent kui paljudel on tegelikult rahuldust pakuvad lähisuhted?

Teine oluline aspekt Tamera juures on naiste ja naiselikkuse väestamine. Nii kaua, kui naised ei õpi iseend ja mehed naisi austama ja armastama kui täisväärtuslikke inimolendeid, kelle olemusse kuulub seksuaalsus sama loomulikult kui eneseteostuse vajadus, ei saabu tõenäoliselt ka rahu maailma. Mind hämmastas ja rabas heas mõttes see, kui rahulolevad ja meeldivad olid Tamera üle 50-aastased naised näiteks. Neist kiirgus rahulolu ja just rahulolu oma kehaga. Tavamaailmas kohtab seda üliharva.

Samas tunnistan aga ausalt, et minu jaoks mõjus seksijutt Tamera liiga religioosselt. Kohati oli mul tunne, et olen sattunud kirikusse, kus Jeesuse asemel kõneldakse seksist. Tameralaste seisukohad tuginevad suuresti Sabine Lichtenfelsi ja Dieter Duhmi poolt väljaõeldule ja kirja pandule ning nende seisukohti aktsepteeritakse kui tõde. Kindlasti ei väida ma, et nende sõnades ja raamatutes tõde ei oleks, ent mind ennast võib üha enam pigem küsimuste küsimine kui lõpliku tõe väljaselgitamine.

Millega seal igapäevaselt tegeletakse ja kuidas näeb välja nende päeva- ning aastarütm?

Tamera kulgeb väga kindlas ja täpses rütmis. Umbes 170 inimest (lisaks neile on veel lapsed), kes kohapeal elavad, on jagunenud erinevatesse töögruppidesse ning suurema osa ajast just oma grupikaaslastega veedavadki. Töögruppide tegevusalad on erinevad: poliitiline töö, loomade eest hoolitsemine (Tamera on 8 hobust ja tänaseks on loodud ka loomade hoiupaik), päikeseenergia jne. Koos süüakse, tehakse tööd, jagatakse oma arvamusi ja tundeid, hoolitsetakse majapidamise eest. Mis tööd igaüks täpselt teeb, seda ma teada ei saanudki, ent kindlasti on väga oluline roll n-ö sisemisel tööel ehk siis meie mõistes tugigrupi ees enese avamisel, oma tunnete ja mõtete jagamisel ning ausal eneseväljendusel. Sest vaid ennast avades saab õppida usaldama – selles osas olen küll tameralastega nõus. Usaldus on aga võtmetähtsusega komponent rahu loomisel nii iseendas kui maailmas meie ümber.

Mis põhjustel sinna ise sattusid ja mis see kogemus sulle andis?

Loomulikult huvitas mind Tamera puhul eeskätt seks! Uudishimu, et mis paik see säärane on, kus inimesed kirjutavad elust ja armastusest paljuski sarnaselt, nagu ma ise salaja pikka aega olin arvanud, ent polnud julenud nii ausalt ja avalikult end väljendada. Samuti lootsin, sealne keskkond on pakub turvatunnet ehedaks ja vabaks olemiseks ning teistega suhtlemiseks. Ent tegelikkus oli vähemalt minu jaoks praktiliselt vastupidine. Reisisin Portugalis enne Tamerasse minekut nädala jagu üksinda ning avastasin, et tegelikult oli n-ö tavaliste inimestega kontakte luua oluliselt kergem kui Tamera elanikega. Ja siinkohal mõtlen ma suhtlemist laiemalt, mitte ilmingimata seksi. Tameralased ei astu võõrastele, st küllastajatele, ise ligi ega ole ka ülearu huvitatud seltskondlikust vestlusest. Suhtlemisprotsessid toimivad pigem kogukonnaliikmete vahel ja kogukonnas sees, väljaspoole ollakse küllaltki suletud.

Teiseks oluliseks põhjuseks, miks otsustasin Tamerat külastada, oli minu huvi hobuste suhtes. Osalesin loomuliku ratsutamise kursusel, kus õppisime hobusega looma emotsionaalset kontakti, usaldusel põhinevat suhet ja juhtima hobust läbi eneseusalduse, mitte

hirmu, ning kokkuvõttes ratsutasime seal ilma sadula ja suuraudadeta ja see oli superkogemus – tohutult vabastav, inspireeriv ja edasiviiv.

Eva Ladva

Mida see kogemus mulle andis? Eeskätt arusaamise, et rahu ja vabadus on seal, kus olen ma ise ja selleks, et kogeda kõike seda, mida olen soovinud kogeda, ei ole ilmtingimata rahu- või ökokülas elada. Teisalt pani see reis mind mõtlema kogukonna rolli ja toetuse üle laiemalt ning väärtustama inimesi enda ümber. Sest tegelikult elame me kõik kas vähem või rohkem kogukonnas, olgu see siis perekond, sõpruskond või töökollektiiv või ökoküla või need kõik kokku. Ja kindlasti julgustas Tameras nähtu, kuuldu ja kogetu julgelt nii “ei” kui “jah” ütlemas.

Tegudeksi toiduklubi

Teele Ööbik. MTÜ Tegudeks

Teele Ööbik klubist „Tegudeks“ kirjutab sellest, mida kogukondlikku ja toredat on võimalik naistel ühiselt ette võtta!

Tegudeksi emaderühma kohtumised on jätkuvalt mitmekülgsed ja huvitavad – sel aastal oleme rääkinud muuhulgas näiteks laste stressist, vaksineerimisest nii- ja naapidi, taimede ettekasvatamisest ja idandamisest, homöopaatias, vitamiinidest ja mineraalidest ning muudel parasjagu põnevatel või aktuaalsetel teemadel. Mõnikord veab teemat keegi rühmast, mõnikord kutsume kõnelema spetsialisti väljastpoolt. Tore on, et alati valitseb sundimatu õhkkond – küllap aitavad sellele kaasa laste mänguhääled ja hootised emadele sülleronimised – ning kõiki küsimusi ja arvamusi koheldakse austusega.

Ometi ei ela inimene üksnes sõnast, lisaks vaimutoidule on vaja ka ihutoitu. Ja kuna Tegudeksis tegutseb

niivõrd karismaatiline toidusõber nagu Janne Ving, on aina loomulik, et tema sütitavate toidujuttude peale on paljudel tekkinud isu räägitut ellu rakendada. Pealegi mis võiks kellelgi olla veel rohkema mõnusa seltskonna vastu! Nii tekitasimegi Janne Toiduklubi. See on samasugune kõigile avatud ja vabatahtlikkuse alusel toimiv asi nagu emaderühm. Koguneme kord või paar kuus ja valmistame ühiselt midagi, mis on päevakohane (nagu jõulutoidud või vastlatoidud) või südamelähedane (nagu titel gaasivalusid mittetekitavad toidud või itaalia köögi hõrgutised). Kokku saame üksteise kodudes, et köök koos juurdekuuluvaga oleks kohe võtta ja lastel lõbusam.

Kuna minu ema armastab süüa teha ja on köögis osav, pole mul olnud erilist põhjust ise söögitegemist ära õppida. Vallalisepõlves toitusin peamiselt jogurtist ja puuviljast, delikatessina tegin praekartuleid. Nüüd, pereinimesena, aga kokkamisest enam ei pääse, isegi kui enesekindlust napib – oma lastele tahaksin ikka tervislikud söömisharjumused kujundada. Toidu klubi seltskond on mind aidanud üle hirmust nii mõnegi kaelamurdvana tunduva roa ees. Söögiteo käigus selguvad ka uudsed võimalused vanade tuntud ainete kasutamiseks. Näiteks võib linnasejahu panna leiva asemel maitseks-värviks piparkoogitaig nasse. Peatselt saab esimestest kevadistest naatidest, nõgestest ja nurmenukulehtedest ning -õitest teha salatit taastamiseks vitamiinitagavarasid. Selleks võtame ehk mõnel ilusal kevadpäeval ette ühise retke loodusesse, et tooraine kokku korjata. Inspiratsiooni on jätkunud ka paljudeks iseseisvateks avastusteks. Viimaseks lemmikuks on astelpajujäätis!

Toiduklubi

Nutikate kööginippide kõrval vahetame ka teavet soodsalt saadava maitstva kauba kohta – tuttavad talunikud, üksiküritajad ja isetegijad on meie suured sõbrad. Alati jätkub jagamiseks ka elutarkust ja toetust raskeil hetkil. Räägitud saavad kõik olulised jutud, ühiselt hoitud kõik lapsed ja lõpuks pidulikult söödud ka kokkuküpsetatu. Hea roa saab, kui järgida Janne õpetust: “Igasse toitu on vaja sisse panna peotäis armastust ja kulbiga naudingut selle tegemise sest!”

Varjatud mängust ja loova mängu võimalustest meie lasteaias

Evelin Tamm

Rootsis Järna antroposoofilises kogukonnas elav Evelin Tamm kirjutab laste loovast mängust ja sellest, kuidas on hea anda lastele võimalikult palju vabadust. Aitäh talle selle eest.

Laste loovuse arendamiseks on vaja luua eeldused vabaks mänguks, kui lastel selleks võimalusi ei ole, siis toimub arenguks vajalik mängimine varjatult. Varjatud mäng on selgeks indikaatoriks, et korraldatud tegevused ei vasta laste vajadustele. Käesoleva artikli eesmärgiks on selgitada lühidalt ja väga praktiliselt nii lastevanematele kui lasteaia personalile, kuidas toetada loovat mängu või märgata selle puudumist.

Minu eelmisel aastal läbiviidud uuring näitas, et lapsed leiavad võimalusi loovaks mänguks vaatamata lasteaia programmi või -argitegevuste järgnevuse jätkusele. Loova mängu elemente võis täheldada igas päeva hetkes. Sageli mängisid lapsed salaja õpetaja korraldatud õppetegevuste ajal. Sellist salaja mängimist nimetaksin varjatud mängimiseks (*hidden play*), sest tegemist on õpetajate poolt otseselt keelatud tegevusega. Lastel peab olema aega ja õigus mängida neile olulisi mängu, see õigus on neile antud seadusega (tutvu täpsemalt Laste õiguste konventsiooniga www.lastekaitselitt.ee).

Varjatud mängimist täheldasin toidulauas, „magamise” ajal, muusikatunni ootejärjekorras, õppetegevuste ajal jne. Minu hinnangul tuleneb varjatud mängimine laste arengu vajaduse mitte arvestamisest tegevuste ja päevakava planeerimisel - teema on ulatuslik, oluline ja vääriks kindlasti edaspidist täpsemat uurimist. Tundlikum õpetaja tajub kindlasti isegi, et eelpool toodud momentidel on raske rühmas laste tegelikke vajadusi arvesse võtta. Üheks põhjuseks on ilmselgelt personali vähesus. Piisava arvu täiskasvanute puudumist rühmas korvatakse lastele liiga rangete distsipliinõuete kehtestamisega. Lisaks on meie lasteaedades levinud, eelkõige personali töökorralduslikest aspektidest lähtuvad, nõukogudeaegsed päevakavad, mis on ammu vananenud ja vajavad kriitilist ülevaatomist.

Kui vaadata meie tänaseid tegutsemismudeleid lasteaia rühmas, siis põhiline aeg laste vabaks mänguks on õueajal, hommikustel või õhtustel aegadel rühmas. Nendel aegadel saavad lapsed vabalt mängida, sest õpetajad on reeglina hõivatud muude tegevustega. Hommikustel ja õhtustel aegadel on lapsed omaette, sest õpetaja tegeleb tundide ettevalmistamisega, analüüsi või lastevanematega suhtlemisega. Õuealal on lapsed enamjaolt vabalt mängimas, sest õueala tegevuste planeerimine on minu kogemuse põhjal pigem

erandlik, kasvatajad võtavad seda aega pigem kui võimalust lõõgastumiseks. Loovat mängu nendel aegadel piirab mängumaterjalide kättesaamatus, õuealadel on näiteks kättesaadavad peamiselt ainult liivakastis mängimiseks sobivad vahendid.

Vaba loov mängimine saab ja võiks toimuda ka täiskasvanuga koos. Väga hea on mängida näiteks vesivärvide ja kriitidega, selline mängimine võib kesta päevi ja nädalaid. Lapsed proovivad, kuidas värvid segunevad, omavahel sulanduvad, kuidas sobivad jne. Õpetaja roll on aidata vahendite valimisel ja julgustada vabale tegustemisele, sest juba kolmeneljaastaste laste puhul märkan püüdu täiskasvanule „sobivaid” lihtsamaid „õigeid” motiive joonistada (lilled, päike, maja, auto). Sellises loomismängus osalemiseks on tähtis vabaneda hinnangute andmisest, ootustest tulemustele ja hirmust materjalide „raiskamise” ees. Täiskasvanuna tunneme sageli, et meil on õigus hindavateks kommentaarideks laste tööde vaatlemisel, kuid sellega tuleks olla väga ettevaatlik. Iga lapse töö on kordumatu ja tulemuse võrdlemine mõtetu tegevus. Kõige selgemaks märgiks vabaduse puudumisest kunstivahendite kasutamisel on sarnased tööd lasteaia rühma seinal.

Täiskasvanud saavad laste loovat mängimist toetada sobivaid materjale ja mänguasju valides. Heade lihtsate materjalide abil saab laste loovus tiivad, samas kui valmismänguasjad pigem kinnistavad kindlaid soorolle ja seavad vabale mängule piire. Mulle endale on alati meeldinud lihtsad erinevas suuruses ja kujuga puuklotsid. Neid peab olema palju, sest vastasel korral ei õnnestu ehitada linna ja suuri lennukeid. Selleks, et ehitada üks lennuk tuleb katsetada päevade kaupa. Lapsed mängivadki ühte ja sama asja läbi korduvalt, kui see on neile huvipakkuv ja arendav.

Üheks loova ja vaba mängu paigaks on loodus. Metsas on alati vahendeid ja võimalusi, vaid vähesed lapsed ei oska looduses loovalt mängida. Ka neile on loomulikult oluline õppida olema looduses ja sellest inspiratsiooni leidma. Meie õpetajad korraldavad lastele mõnikord loodusesse õppekäike, mille eesmärgiks on tutvuda näiteks kevadlilledega jt programmist tulenevate momentidega. Sageli võib märgata, kuidas lasteaia rühmad marsivad paarikaupa käest kinni hoides läbi parkmetsa mööda asfalteeritud teerada. Hiljem joonistab iga laps ühe lumikellukese, täpselt etteantud võtmes. Sellisel looduses käimisel puudub loovusele koht. Lastel peab olema aega ja vabadust, et leida endale tegevusi mis oleksid tõeliselt arendavad. Norras peetakse lastega looduses viibimist äärmiselt oluliseks ja paljudel lasteaia rühmadel on oma nn „koht” kuhu nädalas korra või kaks terveks päevaks mängima minnakse. Seal on lastel omad mängud, mis järgnevad ja pidevalt edasi arenevad. Lastel tekib eluaegne huvi looduse vastu ja soov metsas

viibida, hingata looduserütmides.

Üheks kõige põnevamaks ja kättesaadavamaks loovaks mängumaterjaliks on pori ja poriloigud. Vihmaste ilmadega on lastel õuealal alati palju toimetamist. Populaarseks muutuvad ämbrid ja kühvid, ka suuremad lapsed on äkitselt ämbrid käes vaikselt nohisedes poriloikude ja mülgaste ümber koondunud. Vihm on justkui võluvägi, mis paneb loovuse voolama. Kui ainult panna selga sobivad riided, sh ka täiskasvanutel, on vihмага õues mängimine lastele parimaid elamusid üldse.

Nii lapsevanema kui õpetajana tuleb meil õppida märkama laste huvisid ja arenemist mängus. Selleks on vaja vaadelda laste vaba mängu ja lasteaias seda ka dokumenteerida. Hea on kasutada filmi- või fotokaamerat. Tänapäevaste arvutiprogrammidega on digitaalset materjali töötlemine kerge ja kiire. Teisalt on oluline meeles pidada, et lastel on õigus anonüümsusele ja pildimaterjali kasutamisel tuleks paika panna eetika nõuded. Hea on lastevanematega eelnevalt kokku leppida, kuidas materjale hiljem kasutakse. Paljudes Euroopa riikides on sellel teemal käimas avalikud debadid.

Kokkuvõtteks

Lastel on õigus ja vajadus vabalt mängida. Meie roll täiskasvanutena on leida selleks aega ja vahendeid ning lapsi toetada. Igasugused viited õppekava sunnile ja kohustusele on kohatud ja põhjendamatud. Meie lapsed tahavad loovalt joonistada, ehitada, mängida ja elada õnnelikult igas hetkes. Varjatud mäng on täna meie lasteaegade argipäev. Lapsed mängivad salaja voodites tekkide all ja esikukappide vahel. See on tunnistuseks, et meil täiskasvanutena on vaja enda tegevusi ümber mõtestada ja leida uuesti kontakt oma lastega. Lasteaed ei tohiks olla väike kool, tehas ega vangla, vaid peaks olema lastele justkui teiseks koduks.

Kuidas päästa poisid?

Katrin Lumberg

Aktiivsed MTÜ Tegudeks naised jõuavad kõikjale. MTÜ Tegudeks juhatuse liige ja ka KoguKonnad toimetuse liige Katrin Lumberg käis konverentsil uurimas poiste depressiooni põhjuseid. Kasulik lugemine igale emale ja isale.

Käisin 26. märtsil Tallinna Rahvusraamatukogus MTÜ ELLU korraldatud konverentsil "Päästke poisid". Lastevanematele, õpetajatele ja sotsiaaltöötajatele suunatud konverentsil räägiti Eesti mehe seisust (korra)st, kooliõpilaste depressioonist ja enesetapumõtetest, vastutustundliku noormehe kasvatamisest, poiste toetamisest Soome haridussüsteemis, armastusest, austusest ja sõltuvusest. Põhjalikud ja inspireerivad

ettekanded käsitlesid poisse ja mehi koolis ja peres, kaitsevæes ja vanglas, Eestis ja Soomes, Lätis ja Iraagis. Konverentsil kõlama jäänud mõtted ja näited võiks olla abiks igaühele, kes puutuvad kokku teiste inimestega: nii poiste kui tüdrukutega, nii meeste kui naistega. Lisaks lapsevanemale, õpetajale ja sotsiaaltöötajale osalevad poiste kasvatamises või selleks keskkonna loomises ka kogukond ja kogudus, treener ja noortejuht, hoolekogu ja õpilasesindus, valla- ja külavanem jne.

Konverentsi ja muude huvitavate materjalidega saab tutvuda MTÜ ELLU koduleheküljel www.ellu.ee. Millised siis on meie poisid, kust ja miks peaks neid päästma ning kes ja kuidas saaks seda teha?

Konverentsi alustas Haridus- ja Teadusministeeriumi üldharidusosakonna juhataja Irene Käosaar mõnede oluliste arvude tutvustamisega. Palju on räägitud, et Eesti koolides on liiga vähe meesõpetajaid ning enamik koolist väljalangejaid on poisid. Arvude keeles on Eestis haridusvaldkonna erialade üliõpilastest 95% naised ning põhikooli lõpuastmes koolist väljalangejate hulgas on poisse üle kahe korra rohkem kui tüdrukuid - 3. kooliastme ehk põhikooli lõpuklassidest väljalangevus on tüdrukutel 0,5%, poistel 1,2%. Soome pedagoogikadoktor Jaana Vasama mainis hiljem oma ettekandes, et koolist väljalangevus on Soomes ca 10 korda väiksem kui Eestis.

Mainori Kõrgkooli sotsiaalpsühholoogia lektor ja Tallinna Ülikooli sotsioloogia osakonna õppejõud Jüri Uljas tutvustas ettekandes "Millises seisus on Eesti mees?" 2003. aastal läbiviidud uuringut "Eesti mehe tervis, hoiakud ja eluviis". Selle uuringu järgi on Eesti meeste jaoks olulisimad turvalisust tagavad tegurid lähisuhted, lapsed ning töö, kodu ja paljude jaoks üllatuslikult ka maa omamine. Samuti nimetasid mehed parima tuleviku kindlustajana kõige sagedamini oma lapsi ning järgmisena maa- ja metsaomandit.

Eesti-Rootsi Vaimse Tervise ja Suitsidoloogia Instituudi teadur Algi Samm andis ülevaate kahest uuringust, mis käsitlesid kooliõpilaste meeleoluhäireid ja enesetapumõteteid ning nende seost peresuhtetega. Ettekandesse mahtus ka lühike õppefilm koolilastele, kuidas tunda ära klassikaaslase depressiooni. Depressioonil koolilaps võib teistele paista sünge, pessimistlik, küüniline, tujukas, kuri, kuid ise tunneb ta end allasurutu, kurva, jõuetu, tühja, lootusetu ja hüljatuna. Nelja aasta eest 86 Eestimaa koolis uuritud üle 4000 11-15-aastasest kooliõpilasest oli üle 10 protsendil (st üle 400 õpilasel) olnud viimase aasta jooksul enesetapumõteteid. Lastel, kelle meelest nende peres on pereliikmete omavahelised suhted head, esines depressiivsust ja suitsiidimõteteid vähem kui halbade peresuhtetega lastel. Nii depressiooni kui enesetapumõteteid esines vähem neil poistel ja tüdrukutel, kellel oli mõne pereliikmega kerge rääkida ka muredest. Poiste

depressiooni ennetamisel olid olulisemad meessoost pereliikmed: isa, vanaisa, kasuisa, vanem vend. Tüdrukutel vähendas depressiooni tõenäosust muredest rääkimise kergus ema, isa ja kasuemaga. Osades vanusegruppides esines kasuvanema või üksikvanemaga perede lastel depressiivsust ja enesetapumõtteid rohkem kui kahe bioloogilise vanemaga peredes. Kasuvanemaga peredes esines risk sagedamini kui üksikvanemaga peredes, samas hea suhe kasuvanemaga (kasuisa, kasuemaga) esines korduvalt ka olulise kaitsva tegurina. Perekonna majanduslik kitsikus oli riskiteguriks ainult 15-aastaste puhul - noorematel majanduslik tegur depressiivsuse ja suitsiidimõtete esinemisel rolli ei mänginud, oluline oli hoopis, kuidas noor tajus peresuhteid. Vanemate laste puhul oli olulisem hea suhe meessoost pereliikmetega ning üldjuhul on lastega parem suhe neil isadel, kellel on hea suhe ka laste emaga.

Läti Kaitseväge peakaplan baptistipastor Elmars Plavins jagas oma kogemusi ning usku, et igas mehes on peidus suur potentsiaal nagu lihvimata teemant. Noormeeste kasvatamisel on olulisteks võtmeteks armastus ja julgustus, huumor ja usaldus, mõistmine ja eeskuju ning koos ja olemas olemine nii heas kui raskustes. Hilisemas ettekandes märkis konverentsi korraldaja Tiia Lister, et Elmars Plavins ei nimetanud kordagi reegleid, kuid kui kõik muu on olemas, siis ehk saabki sellega kasvatada vastutustundlikkust ilma põhjalikke reegleid sätestamata. Pigem on reegleid vaja niikaua, kuni pole eeskuju.

Soome pedagoogikadoktor ja eripedagoog Jaana Vasama tutvustas puhtas eesti keeles poiste olukorda ja nende toetamist Soome haridussüsteemis. Poisid on karjaloomad - nad vajavad seltskonda, kuhu kuuluda, samas kui tüdrukule võib piisata ka ainult ühest heast sõbrannast. Soome kahel koolitajal kummalgi polnud sellist seltskonda ning nüüd pööratakse Soome koolides väga palju tähelepanu just sellele, et keegi ei jääks üksi. Laste probleemide taustal on sageli ka lapsepõlve hülgamiskogemus - laps vajab vähemalt üht turvalist täiskasvanut, kellele vajadusel toetuda ja loota. Kodutööks jäi küsimus "Kes on tänapäeva poja kangelane?".

Konverentsi korraldanud koolituskeskuse ELLU psühholoog ja koolitaja Tiia Lister alustas oma ettekannet "Poistest - armastuse ja austusega" oma igapäevase tõlgitöö kirjeldamisega - pool päeva kuulab psühholoog erinevate õpilaste muresid, teise poole päeva tõlgib õpetajatele, mida lapsed ütlesid, ning õhtul tõlgib lapsevanematele, mida nende lapsed ütlesid. Põhise kasvatades ja õpetades võiks kamandamise asemel austada ja kuulata, kontrollimise asemel juhendada ja imetleda, võistlemise asemel hinnata poisi tugevusi ja temalt õppida, kritiseerimise ja hirmutamise asemel rahustada ja usaldada, karistamise ja alandamise

asemel hoida distsipliini ja pidada läbirääkimisi.

Pika konverentsipäeva lõpetas Tallinna Vangla kaplani Allan Krolli meeleolukas ja mõjuv ettekanne sõltuvusest "Kuidas asjad nii kaugele läksid?". Kõlama jäi mõte, et sageli on narkoennetusloengud täis huvitavat informatsiooni igasuguste põnevate ainete ja nende mõjude kohta koos näpuviibutusega, et aga ärge teie nii tehke. Kui öelda lapsele, et selle kummuti kümnest sahtlist seda üht ära mingil juhul puutu, siis millise sahtli juurde tormab laps niipea, kui oled ise ära kööki läinud?

Täna kõiki, tänu kellele sain sel konverentsil osaleda, eriti konverentsi korraldajaid ja esinejaid, Sotsiaalministeeriumi vanemahariduse infoörgustikku ning Rakke Gümnaasiumi ja vallavalitsust.

Minu jaoks oli konverentsile omapäraseks sissejuhatuseks eelmisel õhtul Rakke Kultuurikeskuses vaadatud Rakvere Teatri etendus "Meie, mehed!". Lõpetaksin konverentsi ülevaate lavastaja Toomas Suumani sõnadega etenduse kavalehelt: "Soovitus naistele: andke meestele andeks. Nad on ju poisikesed. Nad ju ei tea, mis nad teevad."

Katrin Lumberg

*Rakke Gümnaasiumi hoolekogu esimees märtsist 2010
MTÜ Tegudeks emade ja tulevaste emade tugirühmade projektijuht 2007-2009
lapsevanem aastast 2002*

Saviehituskursus Rootsisis

Rootsis Järnas toimub sel suvel tore saviehituskursus. Siinkohal on välja toodud kava ning kõik on teretunud osalema! Kel on huvi Järna tegemistega end rohkem kurssi saada või enne kursust üht-teist küsida, võivad Erkkile kirjutada erkki@maailmad.ee.

„Saviehitus on sotsiaalne protsess, see sobib suurepärast koolide, lasteaedade ja teiste kogukondlike ehitiste rajamiseks,“ ütleb Holger Garthaus - 20-aastase ökoehituse kogemusega mees, kes on osalenud väga mitme kohaliku ehitise valmimisel. Ta on ise aastaid eksperimenteerinud erinevate ökoloogiliste materjalide ja ehitusmeetoditega. Holger on loonud lastele Waldorfsuunitlusega mängukooli. Kõikide mängukooli hoonete rajamisel on lähtunud keskkonnasõbralikkuse põhimõttest.

Kavas praktiline ehitustöö maja juurdeehitusel, savi kui ehitusmaterjal, näpunäited erinevate saviehitusmeetodite / segude kasutamiseks, kohalike ökoehitiste külastamine giidiga (sh koolid, kirik jne) ning pillimäng, tants ja laul

Aeg: 4. juuli pealelõuna – 10. juuli 2010

Koht: Järna ökokogukond Rootsisis

Nyponkulle lasteaed Järnast 8 km kaugusel

Hind: Toiduraha 1600 krooni ja tööpanus